

új KÓRLAP

II. ÉVFOLYAM

2003. NOVEMBER-DECEMBER

MEGYEI EGÉSZSÉGÜGYI SZAKLAP

Kegyelemteljes Karácsonyi Ünnepeket kívánunk!

SZAKÁPOLÓK TUDOMÁNYOS FÓRUMA

Veres Tamásné a Jósa András Kórház ápolási igazgatója előadásában a kórházban dolgozó ápolók helyzetét elemezte. Megállapította, hogy a több, mint kétezer kórházi ágyra csak 950 ápoló jut. Az ápolók túlterheltek, ami akadályozza a szakszerű munkavégzést is. Bár az elmúlt időszakban nőtt a szakdolgozók létszáma, de kórházi finanszírozás nem teszi lehetővé, hogy annyi ápolót alkalmazzanak, amennyire szükség lenne.

25 éves a gasztroenterológia Nyíregyházán

Ünnepi ülésre gyűltünk össze 2003. november 07-én. Lényegében 25 éve kezdődött el a gasztroenterológiai munka a nyíregyházi Megyei Kórházban.

Bár kórházunkban az 1950-es években Dr. Eisert Árpád sebészfőorvos már használt szemiflexibilis

gasztroszkópot (ezzel a vizsgálat rendkívül nehézkes, veszélyes volt) és Dr. Juhász Lajos főorvos 1969-ben gasztrokamerát – az igazi munka 1978-ban kezdődött el. Ekkor alakította ki Dr. Kiss József főorvos az első endoszkópos laboratóriumot a II. sz. Belgyógyászati Osztályon. Kezdetben csak két gasztroszkóp, egy koloszkóp és egy merev rektoszkóp állt rendelkezésünkre. 1982-ben egy sebészeti vágó és koaguláló egységet kaptunk és ezzel lehetőség nyílt nyelőcsőből, gyomorból és bélből polypusok eltávolítására (elsőként a Tiszántúlon mi végeztünk endoszkópos polypectomiát).

1983-ban duodenoszkóppal és egy rtg. készülékkel gazdagodtunk – így lehetővé vált Nyíregyházán is ERCP – EST – Kőextrakció végzése.

1985-ben (elsőik között az országban) megszerveztük

az urgens, készenléti ügyeletet, így a nap 24 órájában tudjuk fogadni a vérző betegeket. 1999-től bevezettük a szakasszisztensi ügyeletet is. 25 év alatt jelentősen fej-

lődtek a diagnosztikus és az operatív endoszkópia technikai eszközei és ezzel együtt bővültek a mi feladataink és lehetőségeink is. Eszközparkunk jelenleg:

- 3 videotorony
- 8 felsőpanendoszkóp
- 5 koloszkóp
- 1 szigmoidoszkóp
- 2 duodenoszkóp
- 1 rtg. készülék és monitor

Az endoszkópos laboratóriumunkban, mely most már az ország egyik legszebbje (7 helyiségből áll) évente több mint tízezer vizsgálat és négyszáz beavatkozás történik. Ezzel állandóan az első négy legtöbbet dolgozó endoszkópos centrum között vagyunk.

Fontosabb vizsgálataink és beavatkozásaink:

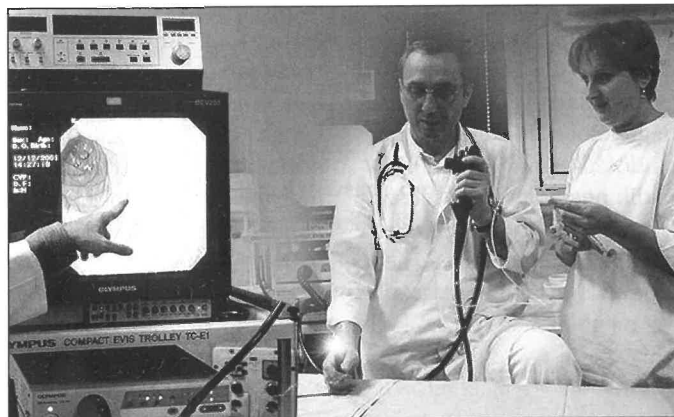
- felsőpanendoszkópia: 7-8000/év
- koloszkópia: 2-3000/év
- ERCP: 220-300/év
- EST-Kőextrakció: 70-90/év

M o t t ó :

„Jobb egy akármilyen kis lángot meggyújtani, mint a sötétséget szidni.” (Konfucius)

- Polypectomia: 140-180/év
- Varix szklerotizáció: 100-130/év
- idegen test eltávolítás: 20-40/év
- PEG: 15-20/év

Évente 260-290 urgens felsőpanendoszkópos vizsgálatot végzünk. A vérző betegek ellátása kórházunkban team-munka, amelyben fontos az SBO-n dolgozó orvos, a sebész és a gasztroenterológus jó együttműködése, állandó kapcsolattartása. Ennek köszönhetően a vérző betegek mortalitása kórházunkban az irodalmi adatokkal megegyezik, vagy jobb. Az endoszkópos vérzéscsillapító módszerek közül varix vérzésnél a szklerotizációt és ligációt alkalmazzuk. Nem varix vérzés-

nél pedig az EHT (elektrotermo-hidroszondát) és az injekciós módszereket, mert ezek hatékonysága jó, a vérzés recidíva kevés és viszonylag olcsó és ismételhető. 2002-től gasztroenterológiai szakrendelést is beindítottunk osztályunkon, ahol naponta 20-30 beteget fogadunk, természetesen az évek óta működő hepatológiai szakrendelés mellett.

25 év alatt Dr. Kiss József

főorvos Jr. vezetésével egy "jó kis csapat" alakult ki. Nem véletlenül említettem, hogy csapat, mert ez egy igazi team-munka, ahol fontos szerepe van a takarítónőnek, a műtőszűnőnek, az asszisztenseknek, a gépíró-nőnek és az orvosoknak egyaránt. 25 év alatt 11 orvos szerzett osztályunkon gasztroenterológiai szakvizsgát! Rendszeresen részt vettünk az országos évi gasztroenterológiai kongresszuson és az Észak-Kelet Magyarországi Belgyógyász Szakcsoport Kongresszusain, valamint 2002-ben Athénban megrendezett gasztroenterológiai világkongresszuson is, sikeres előadásokkal. 1999. decembere óta Dr. Szerafin László Főorvos az osztályvezetőnk, aki nagy lelkesedéssel látott munkához és minden lehetőséget megragad, kikutat, hogy eszköztárunkat, vizsgálati és

beavatkozási repertoárunkat bővítsé.

Feladatunk tűztük ki az állandó továbbfejlesztést, illetve fejlődést. Ennek szellemében szeretnénk újabb és újabb vizsgálatokat bevezetni (sztentelés, nyelőcsőtágítás stb.).

Remélem, az elmondottak alapján "meggyújtottunk egy kis lángot" és nem a sötétséget szidtuk.

Dr. Ágoston Sándor

Főigazgatóra várva...

Évvégi beszélgetés dr. Szegedi János megbízott főigazgatóval

Régen elmúlt már annak ideje, hogy dr. Szegedi János osztályvezető főorvos főigazgatói megbízatása lejárt és mégis, a körülmények no meg a megbiúsult pályázat okán ma is főigazgatóként (is!) vezeti az intézményt. Most az esztendő végén összegező beszélgetésre kértük a főigazgató urat, azzal a kéréssel, hogy értékelje az elmúlt hat hónapban végzett szakmai munkát, ismertesse az intézmény helyzetét, és azzal a nem is mellékes kérdéssel, hogy a Jósa András Kórház munkatársi gárdája milyen elképzelésekkel vágnéki a 2004-es esztendőnek, beleértve az Európai Unióhoz való csatlakozás rendkívül bonyolultnak tűnő folyamatát.

– Utólag értékelve a félét, amit én nem félvnek gondoltam, hanem csak néhány hónapnak azt kell mondanom, hogy amikor föl mértük a kórház helyzetét, a feladatvállalás ennek megfelelően történt. Abban az időszakban a kórház harmadik negyedéről volt szó és az ígérlet úgy hangzott el, hogy az átmeneti vezetésnek szakmailag stabil, gazdaságilag megfelelő kórházat kell működtetni és az elkövetkezendő új főigazgatónak szakmailag és gazdaságilag stabil kórházat kell továbbadni. Ez egy negyedév távlatában egyszerű feladatnak tűnt. Amikor októberben kiderült, hogy mégis új főigazgató és évvégéig meghosszabbodik a feladat, akkor át kellett ismét mindent gondolni, hiszen más a munka két-három hónap távlatában, és megint más, ha olyan félét kell teljesíteni, amiben már a következő esztendő előkészítése is szerepel.

Ami az eredeti vállalásból megvalósult: Én azt hiszem, hogy a kórház szakmailag, fegyelmileg szilárd volt. Nem volt kórházügy, nem volt olyan belső feszültség, probléma, ami gondot jelentett

volna a tervszerű működésben. A kórház szakmai működése több, mint száz esztendőre nyúlik vissza, ennek a kórháznak mindig is olyan szürkeállománya volt és van most is, amire büszke lehet, és a Jósa András Kórház olyan feladatokat lát el, amelyek mindenképpen megfelelnek egy regionális központnak, és túlmutatnak a megyei kórházi feladatok meghatározásain. Az intézmény gazdasági stabilitását sikerült elérni, és azt is el kell mondanunk, ígéretként hangzott el, hogy az endofinanszírozásban a motivációs rendszert visszaállítjuk. Ez megvalósult. Az első félév kontrolling értékelése alapján, a jól teljesítő, gazdaságilag hatékony osztályok endofinanszírozás keretében megkapták a motivációs pénzüket és a dolgozók prémizálása megtörtént. Ígéretként hangzott el, hogy a heti vezetői értekezletek előkészítettek lesznek írásos anyaggal és a vezetői értekezletekről jegyzőkönyv készül, hogy bárki utólag is el-

lenőrizni tudja, hogy a vezetés milyen döntést hozott, milyen témát tárgyalt meg. Ezt maradéktalanul megtudtuk oldani, nagyon sok olyan szakmai feladatot néztünk át a hétfői vezetői értekezleteken, amelyek meghatározták a kórház működőképességét. Azok a témák, amik a hétfői megbeszéléseken napirenden voltak, valóban egy megyei kórházhoz illő témák voltak és a hétfői vezetői értekezletek tapasztalatainak birtokában került sor a havonként megrendezendő főorvosi értekezletekre. Az elmúlt időszakban több főorvosi értekezletünk volt, minden alkalommal tájékoztattuk a főorvosi kart a kórház gazdasági helyzetéről, műszaki helyzetéről, kontrolling helyzetéről és minden alkalommal, minden főorvosi értekezleten, egy két szakmai napirendi témára is sor került. A legutóbbi főorvosi értekezlet dec.2-án kedden volt. A főorvosi értekezletek visszaállítása a kommunikációnak a javulását eredményezte, hisz a középvezetői kar és a vezetés szorosabb kapcsolatba került. Ki tudtuk kérni a főorvosi értekezleteken a főorvosok véleményét, és ennek birtokában hozhattuk meg döntéseinket. A főorvosi értekezletek mellett a harmadik szint a szakmacsoportok szintje, ahol, én úgy gondolom, hatékony munka folyt. A szakmacsoport vezetőik minden hétfői értekezleten ott vannak és a napirendi pontok között a sürgősségi ellátástól, a detoxikálóval kapcsolatos problémákig, az infekciókontrollig, a minőségbiztosítási, a betegelégedettségi vizsgálatok értékeléséig, nagyon sok minden napirendre kerül...

– Nem akarom félbeszakítani, de akár tetszik, akár nem a következő évet Önnek kell előkészíteni, elindítani, mert az nem nagyon valószínű, hogy január vége előtt itt kinevezett főigazgató lesz, viszont már most kell olyan döntéseket hozni, amik a 2004-es évet alapvetően meghatározzák...

– Valóban így van. Az első három hónap megbízatása után kicsit váratlanul ért a hosszabbítás, mert ez egyet jelentett azzal, hogy a következő évet, nekem és munkatársaimnak kell előkészíteni. Ennek megfelelően több olyan feladatot határoztunk meg a vezetői értekezleten, ami már a 2004-es évre vonatkozik. Létrejött egy olyan team, amelyik december 15-ig felméri a jelenlegi humánerőforrást és egy ésszerűsítési javaslattal fog élni. Nem értelmetlen létszámleépítésekre törekszünk, hanem megpróbáljuk megteremteni a reális árnyokat a gyógyító és a háttérszolgáltatás között, megpróbáljuk a hiányokat és a többleteket valahogy egyen-

súlyba hozni. Valóban a 2004-es év sok olyan feladatot ró az egészségügyre, amelyeket még júniusban nem nagyon lehetett érzékelni. A 48 órás munkahét

bevezetése nagyon komoly gond, probléma az egészségügyi ellátásban. Ennek megfelelően a kórház is áttekintette a jelenlegi munkakerő helyzetét, felmérés készült arról, hogy orvosaink milyen terhelésnek vannak kitéve, beleértve a magánrendeléseiket és egyéb elfoglaltságaikat is, ezek a tevékenységek heti hány óra munkát jelentenek. Ennek birtokában van lehetőségünk, hogy meghatározzuk, a jövő évben május másodikától, amikor már az EU tagjaiként kötelező lesz ránk nézve hathavi átlagban a 48 órás munkaidő, miként fogunk működni. Ehhez tartozik az ügyeleti rendszer föltérképezése is. Teamet hoztunk létre, amelyik áttekinti az ügyeleti ellátást, fölkészülve arra, hogy a rendelkezésre álló szakember gárda, humán erőforrás birtokában, miként tudjuk megoldani úgy az ügyeleti ellátást, hogy teljesítsük a törvényi elvárásokat is, de ami talán még ennél is fontosabb, megfeleljünk a szakmai előírásoknak is.

– *Valamiféle elképzelés van már?*

– Van. Néhány helyen az ügyeletek megszüntetésére kerül sor, fölmérjük a készenléti ügyeleti rendszert, kerül és néhány helyen fölmerült a műszakbeosztásnak a lehetősége is, aminek bevezetésével hatékonyabban lennénk képesek kihasználni a már most is meglévő kapacitásunkat.

Mindenképpen föl kellett készülnünk a 2003-as év lezárására. Ez a júniusi programban így nem volt benne, ez az első főigazgatói pályázat elutasításával alakult így. Minden héten értékeljük a gazdasági helyzetünket és megpróbálunk stabil kórházat átadni az új vezetésnek, hogy ne adóssággal terheltten induljunk bele egy új év-

be. Komoly problémát jelent a kórházszerkezet kérdése, ebben is kialakítottuk az elképzeléseinket. Egy rövid és egy középtávú program készült el, hogy mit tudunk kezdeni a jelenlegi aktív struktúrával, krónikus ellátással. Terveink között szerepel egy ápolási osztály létrehozása. Mindenképpen törekszünk arra, hogy ha a 2003-as év lezárásra kerül, a motivációban a második fél-

év eredményeit figyelembe véve, ismét lehetőség legyen a dolgozók premizálására.

Mindaz, ami ma az egészségügyben élő kérdés, arra nekünk választ kell adni. A vezetői értekezleteken túl, létrehoztuk a vezető-tanácsadó testületet, amely vezető-tanácsadó testület a főigazgatónak minden döntésénél tanácsot ad, véleményt mond. Ez a vezető-tanácsadó testü-

let tekintette át a szervezeti és működési szabályzatot Fazekas igazgató úr vezetésével. Mostanra elkészült az új SZMSZ és amikor az új főigazgató munkába lép, egy feladata lesz, olvassa át az új Szervezeti és Működési Szabályzatot és ha jóváhagyta, nyújtsa be a megyei önkormányzatnak.

Berki Antal

Fotók: Racskó Tibor

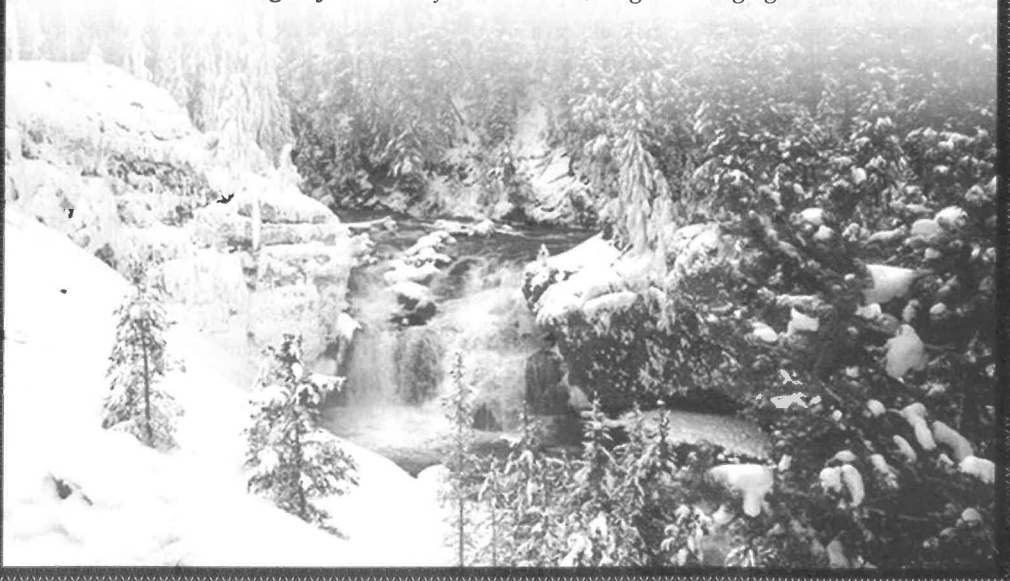
Évvégén, karácsony előtt, azt hiszem minden vezetőnek el kell gondolkodni a múlton és a jövőn. Főigazgatóként szeretném megköszönni a kórház minden dolgozójának azt a tevékenységet, amelyet 2003-ban végzett. Ennek a kórháznak a stabilitását, ennek a kórháznak a működőképességét a munkatársak teremtik meg. Köszönettel tartozunk munkatársainknak, hiszen nagyon nehéz évet zártunk, olyat amelyet az egyre nehezebbé váló külső tényezők mellett, belső problémák is gyötörték. Köszönettel tartozunk azért, hogy végeredményben sikeres esztendőt tudhatunk magunk mögött.

A 2004. évi előrejelzések nem nagyon biztatóak. Sokkal nagyobb elszántságra, fegyelemre van szükség, hiszen sokkal több és nehezebb feladatunk lesz. Kétségtelen, hogy a hagyományos struktúrával egy ideig lehet egy intézményt működtetni, de egy idő után alapjaiban kell átalakítanunk az intézetet. Ez a 2004-es esztendő feladata lesz. A következő évben az Európai Unió tagság birtokában, földrajzi helyzetünkénél fogva nagyon sok olyan tennivalónk lesz, ami új, ami szokatlan, és erre alaposan fel kell készülnünk.

2004. évben a regionalitás kérdése egyre élesebbé válik, és a regionalitásban Szabolcs-Szatmár-Bereg megyének, mint önálló egységnek kell megjelenni a nagy régióban, tehát közigazgatási régió belül. A megye kórházainak fokozott együttműködésére van szükség. Ez nagyon sok megbeszélést, tárgyalást, egyeztetést, a közös érdekek alapján összehangolt döntést kíván, amihez én a magam és vezetőtársaim nevében nagyon sok sikert kívánok a kórház minden dolgozójának, vezetőjének, az új főigazgatónak, a megye minden főigazgatójának, mert ebben az összefogásban csak a közös célok vezérelhetik az intézményvezetőket.

Végezetül kívánok a kórház minden munkatársának kegyelemteljes Karácsonyi Ünnepeket és eredményekben, sikerekben gazdag Boldog Új Esztendőt.

Dr. Szegei János osztályvezető főorvos, megbízott főigazgató

Dr. Turcsányi István

Némely gondolkodók úgy vélik, az embert kezének használata formálta Emberré. Fogott, mart, markolt, szorított vele, csavart, tekert, forgatott, húzott és feszített, emelt, bordott, szükség szerint olyankor ütött vele, de simogatni is megtanult ezzel a fantasztikus szerszámmal - folytonosan használva, alakítva így az anyagot, a tárgyakat a dolgokat, végül birtokba vette a világot. Bizony elcsodálkoznánk, ha pontról-pontra számba vennénk egyszer, mennyi haszna van működő kezeinknek, mennyi dolgunknak, örömeinknek hihetetlenül finom "szerszáma" az áldott kéz, és elcsodálkoznánk ha szembesülnénk vele, hogy mennyire semmi az ember nélküle. De hát hogyan is élhetnénk akár a legteljesebb kényelemben, gazdagságban a kezünk nélkül? Vajon hogyan élnek meg azok, akik valamilyen végzetes okból - hogy többet ne mondjunk - elveszítették kezük fogóképességét. Az élni akarás csodálatos példái mellett a maradandóan sérült emberek többnyire elveszítik életkedvüket, testben-lélekben sorvadni kezdenek, elerőtlenednek, elmagányosodnak, hányódnak, míg végül... - hát igen, végül is mind meghalunk. De nem mindegy, hogy amíg élhetünk, milyen minőség vesz körül, hogy mennyi haszna van életünknek. Ezért olyan nagy dolog, ha akadnak "tudós doktorok", akik addig forgatják a lebetetlennek tűnőt, amíg abból valami lehetséges ki nem kerekedik. Nos hát efféle lebetetleneket forgató ember Dr. Turcsányi István főorvos úr.

Beszélgetni sok időnk nem jut, de mélyebben körbejárni az ő személyes világát - kintről közelítve - amúgy se igen lehet, látszik az azonnal: ami nem tartozik a világra, maradjon csak zárva!

Pályakezddésem '83-ban Do-hanics Sándor főorvos úr II. sz. sebészeti osztályán indult, majd sebészeti szakvizsga után visszakérültem Nagy László főorvos úr által vezetett baleseti sebészeti osztályra. Itt kerültem kapcsolatba Noviczki Miklós főorvos úrral, akivel mélyen beleástuk magunkat a kézsebészet tárgykörébe. Azóta már az ortopédián vagyok...

Időközben megpróbáltam összegezni, összefogottan hasznosítani mindazt, amit meg és eltanultam. Elindulni az akut eljárások felől a rehabilitációs kézsebészet felé, mert nem hagytam nyugodni a "fogásképtelenség". Az évek alatt fehér foltból lassan "jegyzett" hely lettünk itthon.

Kezembe került 2000-ben egy kongresszusi meghívó. A nyaki gerincsérültek sebészi rehabilitációjáról szolt a felső végtagjukon végrehajtott fogásjavító műtétekkel. A kongresszus Bolognában volt. Elmentem. És nem hiába, mert személyesen találkozhattam azokkal a kézsebészekkel, akik a tárgykör neves szakemberei lettek, közöttük Jan Friden svéd professzorral, akivel módomból volt megosztani a mi törekvéseinket. A kongresszusról hazatérve egy levél fogadott: hogyan is állnak akkor a mi dolgaink, hol tartunk a munkában? Aláírás: Friden. Azonnal belemerültem. A szakma nehézkesen fogadta ezt az új törekvést - nyaki-gerincsérültek fogásjavító műtéte? - nem kaptam beteget. Egy alapítványi iskolához fordultam itt Nyíregyházán, és akadt egy diák, aki éppen ilyen javíthatatlannak látszó állapotban szenvedett. Tájékoztattam milyen lehetőségei vannak mire számíthatunk, s a kockázatokat is. Vállalta. Ő volt az első, akit a rehabilitáció esélyével megműtöttem. Sikert. Ez a diák aztán riasztotta

az ismerőseit, azokat a sorstársait, akiket hasonló, kilátástalan helyzetbe hozott valamely sérülésük, és ezek a sorstársak egyszer csak elkezdtek jelentkezni - mindegyik hozott magával még egyet...

Tulajdonképpen, mint kiderült több száz ilyen nyaki-gerincsérült beteg él szerte az országban (és persze nem tudni hányan még, akikhez a rehabilitáció esélye mindmáig nem jutott el!), akik egészen megrendítő módon tudnak egymásról, figyelnek egymásra, leveleznek, segítik, követik egymás sorsát. Mérnök, grafológus, asztalos, lelkész, táncosnő, diák; akiket egy-egy tragikus pillanat: egy elhibázott ugrás a vízbe, egy autóbaleset vagy sportbaleset következménye nyaki-gerincsérültté tett, és így elveszítették kezük fogó képességét. Ezek zömmel élni akaró emberek, többnyire fiatalok, akik előtt még ott áll az élet. Tovább dolgoznak, terveznek, vállalkozásokat működtetnek... Nem adják fel, reménykednek, küzdenek a maguk módján, és most, hogy komoly lehetőségeket nyitott első sorban az idegsebészet fejlődése és a hozzá kapcsolható rehabilitációs sebészet, műtétre várnak. Friden professzor eljött hozzánk, és elhozta megosztotta velünk speciális ismereteit, műtéti tapasztalatait. Az első találkozóon máris nyolc beteget mutattunk be neki. Nem a műtét gyakorlati kivitelezése volt kezdetben nehéz, hanem megtervezni, honnan, hogyan, hová jussunk el, felmérve a működő és nem működő izmokat a beteg kívánalmaihoz igazítani a lehetséges kézműködést, ahhoz a tevékenységhez, ami számára a legfontosabb - erőteljesebb fogást szeretne, vagy lazábbat, finomabbat... Mindez talán csak egy picivel több, mint a szokványos kézsebészet, de

akit érint, annak rettenetesen fontos ez a kicsi különbség. A svéd professzor egyébként semmit nem kért, csupán a szállást, utazást fizettük mi: a kórház meg a városi önkormányzat együttesen. A továbbiakban azért kérdéses, hogyan fogjuk biztosítani ennek a kapcsolatnak a háttérét - reménykedem. És reménykedem, hogy tovább folytathatjuk, idestova „szervezett”, hivatalosan is legalizált keretek között ezt a munkát. Remélem, hogy sikerült meggyőznünk a döntéshozókat, hogy van igény erre a műtét típusra, és bekerül a hivatalosan támogatottak közé. Ezért is volt nagyon fontos a műtétek dokumentálása, és ebben Várady Béla nagyon sokat segített, mert vele rögzíthettük a kezelést, a gyógyulás állapotait. Magyarországon előttünk nem végeztek ilyen műtéteket, s hogy ide eljuthattunk köszönet a kollégáknak: idegsebészeknek, rehabilitációs orvosoknak, altatóorvosoknak és ezen kívül a fizioterapeutáknak, műtőskönek és a nővéreknek, ápolóknak, akikre különösen nagy terhet rótt a gyógyítás, hiszen csak a felfekvések elékerülése miatt félóránként-óránként forgatni kellett a betegeket. Egy team kezdett formálódni. Az egész világon is csak hét, velünk együtt nyolc centruma van ennek a beavatkozásnak.

De miről is szól ez a műtét? A nyaki-gerincsérülés miatt blokkolódik az ideg-izom kapcsolat, az agy impulzusai nem jutnak le a kézhez. A működésből kiesett izmok sorvadása azonnal elindul, ám egyes izomcsoportokat a sérülés fölötti idegek életben tartanak, és mi ezeket a még működő izmokat fogjuk munkára. Az egész alkart lényegében egyetlen „csuklós-rendszerre” alakítjuk. Az élő izmokat szükség

szerint építjük be ebbe a csuklós rendszerbe, a többi izmot fixáljuk, és ez a „rendszer” fogóképeséget eredményez. Ha nagyon leegyszerűsítjük a dolgot nagyjából ennyi az egész.

Kezdetben még Svédországban is, ahol Móberg professzor a legelső műtétet elvégezte, megoszlottak a vélemények: kell-e ez, mennyi eredményt hozhat, mik a kockázatok - mert a sikerek mellett voltak kudarcok is. Ezért is volt annyira fontos Friden professzor támogatása, hogy bemutatva, átadta nekünk azokat a tapasztalatokat amikkel a ku-

darcokat elkerülhettük. Sze mély szerint neki is köszönhetjük, hogy a Magyar Rehabilitációs Társaság a műtétek folytatása, „intézményesítése” mellett kiállt. Most már inkább csak az a kérdés, hol legyen a centrum? Budapesten vagy Nyíregyházán? Remélem, mert rászolgáltunk a magunk erejéből biztosított szakmai háttérrel, hogy mellettünk döntenek.

Közben a mi betegeink is szerveződnek. Az egyik kitálta, hogy honlapot készít, és ezt azóta a Rehabilitációs Társaság a saját honlapján is futtatja! Ez is elismerés, de ami

fontosabb, így egyre többen ismerhetik meg ezt a műtétfajtát. És közben tanúi vagyunk annak a megrendítő kapcsolatépítésnek, ami a betegek között megindult. A közös sors a legcsodálatosabb, legönzettebb barátságokat teremtette meg közöttük.

Ez az év „A Mozgáskorlátozottak Éve” volt – döbbenetes, hogy fél millióan vannak együttesen Magyarországon! Azt veszem észre, hogy városunkban is egyre több gondot fordítanak rájuk, és ez öröndetes. Munkám mellett, ami ideköt, ez a szemléletváltozás

is segít abban, hogy idevalósinak, nyíregyházinak valljam magam - pedig...

Debrecenben születtem, kétgyerekes családban. Öcsém festetet. Még nem tudott „betörni”, még nem fogadták el, most próbálgatja magát. Főként portrékon dolgozik, nagy festők műveinek másolásában elmélyedve készül, tanulja a szakmát - hiszen a festészet is szakma, amit éppen úgy ki kell tanulni a legapróbb részletekig, mint bármi más. Gyerekkoromban én is szívesen rajzoltam, festettem, tanárain a Csokonai Gimnáziumban, képzőművészetre szántak, rengeteget tanulmányoztam és bámultam Leonardo mestert. Lemásoltam a Mona Lisát, mert tökéletesnek láttam. De aztán ráébredtem, hogy a biológia valahogy jobban vonz. Így aztán az orvospálya mellett döntöttem. Még komolyabb, egyetemi tanulmányaim közben sem tudtam azért a rajzolás mágijától szabadulni, különösen a képszerkesztés, a rendszer izgatott, de hát sok idő nem jutott rá. Így aztán gyorsabb, egyszerűbb műfajt találtam: dia felvételeket készítettem, fotóztam, főleg a természet dolgait. Előadásaimra magam készítem a szükséges illusztrációkat... Azért egyszer talán visszatérek még a rajzolt, festett képekhez is...

Ahogy visszagondolok, mindig afféle kereső ember voltam. Kerestem, kutattam az élet értelmét a nagy miértet, a honnan hová. Meggyőződése, hogy van egy teremtőnk, aki minden hajunk szálát számon tartja. Munkásságom során ez volt amit követtem, ez a tudat adott értelmet a küzdelmeimhez, aktívabbá és bátrabbá tett, következetességre, fejelemre kényszerített a cselekvésekben. Már tudom, rövid futás az életünk, addig kell önmagunkat kifejteni amíg itt vagyunk lenni a porban. A cselekvésekben ütközések vannak, ismeretlen területekre

kell behatolnunk kockázatok, veszteségek között visz az út. Néha úgy érzem, mintha bekötött szemmel ugranék szakadékba, de a szorongások ellenére is ugranom kell. Hogyan fogadja ezt a világ? Az ember élete során közömbösséggel, érdeklődéssel, társakkal, barátokkal és ellenfelekkel - akár ellenségekkel is találkozunk. Egyiknek mindegy vagy, a másik segít, amaz neked támad, beléd akaszkodik. Nem érdekel. Alkalmazkodni, latolgatni, helyezkedni nincs időm - a hajsolt tempó nem is enged az emberi kapcsolatok természetéről filozofálni. Hogy aztán kicsodák is vagyunk, az igazán a munkában derül ki. Aki sebészi pályára áll, azt a folytonos döntéskényszer hamar megtanítja a megilletődések, a túlérzékenységek és gátlások kezelésére. A folytonos küzdelem feloldja ezeket. Elgondolkodtat néha, hogy egy-egy cselekedetemről nem is akkor döntök amikor a döntés pillanata elkövetkezik, hanem jóval előbb megszületett az már, és nem akkor, amikor aktualizálódik.

Tanítómestereink vannak. Személyek és dolgok a mestereink, akik-, amik rávezetnek a feladatokra. Ezt a tanítást tovább kell adni, mint tartozást leróni, vissza kell szolgáltatni mint tapasztalást, és arra ruházni, arra használni amire való, mert túl nagy ára van a csetlés-botlásnak, a tévedésnek. A mi hivatásunkban különösen nagy ára van, mert a tévedés áldozata ember, sors-jóvátehetetlen következmény, s ha utólag kiderül, hogy jobban is lehetett volna, az ember irgalmatlan kínokat él meg. Ezért is kell törekednünk a legjobb, legújabb megoldásokra, kitalálni magunktól is, de eltanulva másoktól is, mert mindig lehet jobban, eredményesebben. Ezért fontos a szakirodalom követése, a kongresszusok, az újítókvaló kapcsolat. Együtt kell ha-

ladni velük, és segítenünk egymást, és jó szívvel, féltékenység nélkül elfogadni azt, amira a másik a maga szakadékba ugrása árán, a maga esze nyomán jutott.

Baleseti beszézzettel kezdem, a darabokra tört ember rekonstruálása nem engedett viszolygást, érzélgést. Kétegyeket sem. A sebésznek fel kell dolgoznia, hogy ha nincs más, a legfájóbb megoldást, a legagresszívabb beavatkozást is végre kell hajtania, hogy menthesse a menthetőt.

Engem a művészet elhagyásáért valahogy így kárpótolt a sebészet, ha szabad illet mondanom nagyobb kihívások felé vitt, nagyobb próbákra kényszerített, emberibb alázatokra nevelt. A művész talán tényleg megőrizheti szabadságát, a gyógyító orvos viszont tökéletesen elkötelezett.

A legnagyobb és legszemélytelenebb összpontosítással kell a műtőasztalhoz lépnie, mert soha sincs két egyforma eset. Bizonyos beavatkozásokat "rutinnak" mondunk, de a rutin ez esetben nem mechanikus megoldást jelent, csak a tapasztalatokra, a már beigazolt helyes ismeretekre utal.

Már az egyetemi években megtaláltam azt, akit szeretek, akivel közös sorsban élnem elégedetté tesz. Három gyermekünk van. Boldog család vagyunk. Ha innen visszanezdek a kezdetekre, elégedett vagyok. Annak idején sebészi állást remélve jöttünk ide, de hely híján nem kaptunk. Feleségem gyermekorvos lett, azóta iskolaorvosként dolgozik. Én meg a balesetnél kezdtem, jelenleg az ortopédiai osztályon dolgozom. Mindennapjaimat azóta is a műtőben töltöm, meg az ortopédia rendelőjében.

Most éppen három nyakgerincsérült beteg operálására készülök, hát hogyne, „rutinműtétnek” számít mind a három. Mi van még? ha tehetem, pihenek, sokat sétálok az er-

dőben Ramszesz kutyámmal a gyerekszerető Leonbergivel, ha kedve tartja futunk is. És viszem magammal a fényképezőgépet, fotózok, meglesek, megörökök. Szívesen hallgatom zenét. Gyakran utaztunk - Pannonhalmára, mindkét fiam ott tanult. De nyaranta szigorúan együtt van a család, legalább egy hétre elvonulunk valahová... Persze hogy jó lenne több szabad idő, ha több jutna egyre-másra, de ha meg-gondolom, így is jut: internetezek, tájékozódok, olvasok, felkészülök a következő műtetre, nyelveket tanulok... Különösen foglalkoztat az a barátaimmal közös tervünk, hogy a határainkon túli magyarokhoz is eljuttatjuk az eredményeinket. Megosztanánk velük a tapasztalatainkat, hátha szívesen alkalmaznák.

Édesanyám nővér volt, három műszakba járó, aki szeretete volna ha a fiából orvos lesz.

Apám erdész szeretett volna lenni, nem lehetett, s azt hiszem ez örök keserve maradt, de azért nem lett megkeseredett ember, inkább derűs. Ez a derű valahogyan belém is átszállt. Negyvennégy éves vagyok. Csak azt tudom, honnan jöttem, meg azt, hogy hol vagyok. Amit talán mégis nagyon kívánnék? Megérni, a gyerekeim lábraállását. A szakmában eljutottam egy szintre, amit tudok megteszek minden nap. Nagy várakozással tekintek 2004-re mert Magyarország rendezői a Kézsebészeti Világkongresszust. A világ összes vezető kézsebésze itt lesz, szeretnénk bemutatni azt, amire a mi kis közösségünk jutott. Ha úgy adódnék, eldolgoznék egy-két évet idegenben is, de aztán vissza a gyökerekhez.

Valaki egyszer azt mondta: „Gyümölcséről ismerszik meg a fa”. Tegyük hozzá: gyökereiről táplálkozik. Ratkó József, a költő meg arról énekelt, hogy

„Minden emberben fa lakik.
Ágaira fészkel a hit,

és dalol, mint valami madár,
míg le nem üti a halál.
Minden fában lélek lakik.
Az emeli az ágait,
és fészket óv, szélnék fészül,
szenved már majdnem
emberül.”

Ugye nem veszik rossz néven, ha odáig merészkedünk, hogy Turcsányi István főorvos urat a „Minden Emberek” közé gondoljuk. Magasztalni azt amit ő művel, szükségtelen, talán bántó is volna. Művelői csak, és nem magyarázza a csodát! Azt azért engedje meg nekünk, hogy tartózkodó tiszteletünket kimondjuk. Engedje meg, hogy illő távolságból egy picit meg is ünnepeljük. Büszkéek vagyunk rá, és büszkéek kollégáira, akikkel a reménytelen betegek életkedvét visszaadja. Nagyobb igényünk földi csodára ne legyen. Mit tehetnénk még, mi akik így vagy úgy körülötte élünk? Már az is elégséges, ha békén hagyjuk őket, fölös aggályoskodással, kétegyekkel nem zaklatjuk köreiket, hiszen éppen bennük a szigorú kontroll: a felelősség - anélkül a vállalásba bele se vágtak volna. Jobb, következetesebb bíráljuk, mint saját értéktudatuk és igényességük, nem lehet. Melléjük állni, támogatni persze még ennél is több. És nem is személyüket kell segíteni, hanem csak vállalt munkájukat, a gyógyítást. Ennél több nem kell. Az ilyennek cím, rang, nagykereszt a legszebb fityegőkkel is, semmit se jelent - ám bár olykor az se árt, ha a világ egy-egy méltó köszönőmöt mond. Aki ezt megteszi, nem is őket, önmagát becsüli meg. Nekik elég az önbecsülés: az önként megtalált feladat nagyszerűségének tudata. És ne aggódjunk, hogy sikereik miatt ön-elégültté válhatnak. Ez a fajta ember ha amit ma kitűz és holnap eléri, nem dől hátra, holnapután új feladatot talál, újabb célokért új barcokba kezd. És ne felejtsük el, az a harc mi értünk való.

Bugya István és Szabó Tibor

GONDOLATOK ÉRTÉKEINKRŐL...

Az az út, amelyen Szent István ezer éve elindította népünket talán most 2004-ben véglegesen otthon érezheti magát Európa közepén. Ránk magyarokra a végletekben való gondolkodás gyakran jellemző, a kishitűség vagy az „azért is” virtus.

A közelmúltban jelent meg egy könyv, szerzője a svéd R. Hall, a címe: Mi európaiak. Arról ír a szerző, hogy melyik nemzet mit vitt, mit visz az UNIÓBA. Az olaszok, spanyolok a vidám hangulatukat, a jó borivás szokását, a németek a precízsgüket, az angolok hűvös eleganciájukat, és mi magyarok? A tudást, a vendégszeretetet! Egy svéd tollából? - megtisztelő!

Lehet, hogy föl sem ismerjük értékeinket?!

Japánban Kodály Zoltánt jobban ismeri egy általános iskolás korú gyermek mint

vesszük-e még a „kötelező” után, felnőttkorban? Mesélünk-e gyermekeinknek Latabár Kálmánról – vagy már elfelejtettük Ruttkai Évát és Latinovics Zoltánt is? Ha megcsodálja unokánk először látva fővárosunkat, elmondjuk-e a Lánchíd építójéről, hogy a Tudományos Akadémia megépítéséhez is ő biztosította a forrást.

És a pótolni való mindnyájunk számára: Márai Sándor, akiről kevesen tudják, hogy két éve Németországban siker-könyv volt a Gyer-tyák csonkig égnek c. regé-nye és ebből az írásból Milos Forman filmet akar forgatni.

Amikor a külföldön élő honfitársunk „elfelejti” a helyes magyar kifejezéseket Habsburg Ottó gyönyörűen beszéli nyelvünket, egyszer megkérdezték Tőle, hogyan képes erre, azt válaszolta

köznapi csatáink sora, melyeket munkatársainkkal és időnként szeretteinkkel is vívunk.

Ha kórházunkra gondolok, az orvos, aki már második éjjel áll a vizsgáló asztal mellett, hallgatja kínjainkat, és a szikének is biztosan kell metszenie, ha a végzetes vágást el akarja kerülni. Kedvesen, halkan ébresztget a nővér, megérinti kezünket, megtörli homlokunkat, hangjával, tekintetével, egy párna felrázásával visszaadja a reményt, a gyógyulás reményét. Nagy a gyógyítók, ápolók hatalma!

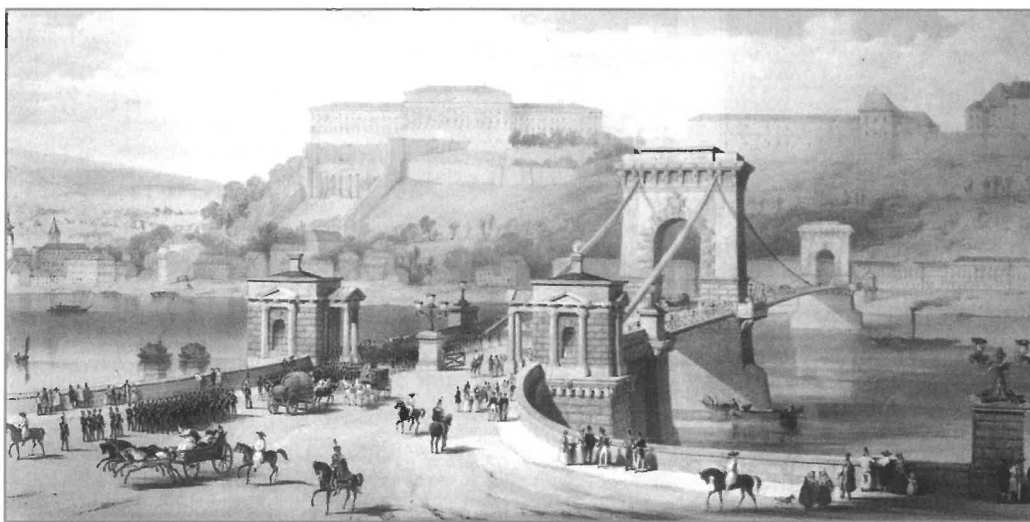
Aki elintézi, felhívja, megírja, beszerzi, meghallgatja az ügyintéző, a szociális munkás, a lelkész. És a "lát-hatatlanok" a diagnosztika szakemberei, a háttér- szolgálat szolgálói. Mind, akik itt élünk és tesszük a dolgunkat, humán értékei vagyunk

nek minősége gyakran rejtve marad a beteg előtt. Ezeket az értékeket köteles minden vezető a saját eszközével óvni, féltetni, ahogyan azt kell, ha érték van a háznál. A "karbantartásra" nemcsak a gépeknek - műszereknek van szükség! Elég egy szó, egy, elismerő tekintet, hogy a dolgozó érte, elhiggye, hogy tudását, tevékenységét, jó szándékát értékeli a vezetője.

Ha egy kottából játszik a vezető kora, ha a karnagy elkötelezettje a zenedarabnak, amit vezényel, a szép hangzás valódi élménye lesz a
HANGVERSENYNEK.

És hát az individuális értékek, amelyek együttesen nagy erőt képviselnek, előfordul, hogy némelyik már ósdinak, divatjamúltnak tűnik, mégis alapja a gyógyító - ápoló munkának. A lemosolygott őszinteség, a naiv igazmondás, a családból hozott „takarékoság”, a nagymama együttérzése, a nagypapa udvariassága, édesanyánk éjszakázása, az édesapánk kemény következetessége, gyermekünk mosolya, társunk megbocsátása, a tanító néni jó modorra intése, a világot járt nagybácsi bölcsessége, a szegény ember gazdag ajándéka, a barátunk örök hűsége, egyik sem váltható gyémántra, mert azt a követ nem lehet úgy csiszolni, hogy túl csillogja az EMBER BELSŐ ÉRTÉKEIT.

2003. december 16.
Dr. Exterdéné Zsurkai Ilona

ithon. Semmelweis Ignácról tudja-e a középiskolai tanuló, ki volt Ő? Neumann János neve ismerősen cseng-e a szakmunkás tanulók körében? Szent-györgyi Albert nagyszerű felfedezését ismeri-e hazánk népe? Madách Imre mély gondolatait elő-

Márait olvasom folyamatosan. Mi miért nem?

Értékeink egy része Ők! Ha okával sorba vennénk nagy elődeinket, talán meg is lepődnénk sokaságukon.

Nem kevés kincs a magyar virtus, az "azért is" megcsinálom, kibírom," - a hét-

a kórháznak. Szeretjük és haragszunk, nem rá, érte!

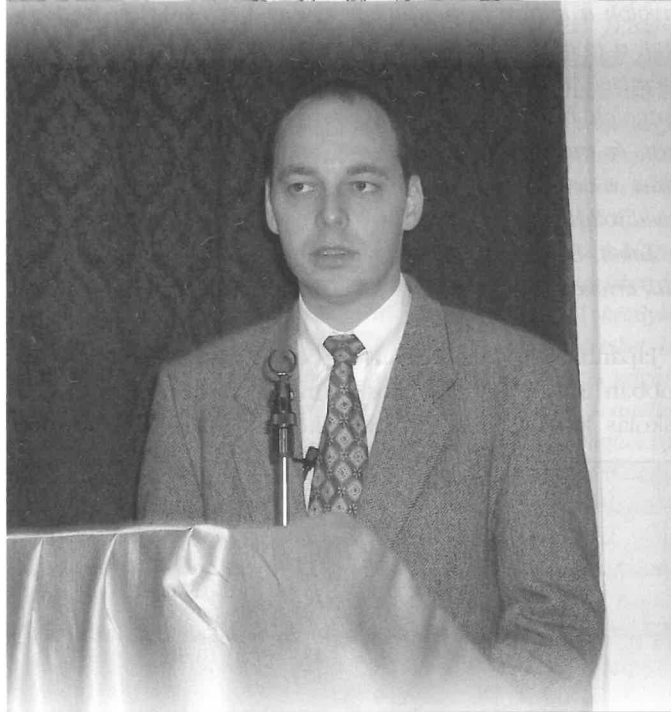
Az ápolók, akik nagyrészt munkájuk színvonalával és kommunikációjukkal döntenek a beteg elégedettségét, a tudásuk, a fizikai erejük mellett használják lelküket is. Az orvos tevékenységé-

Szakápolók tudományos fóruma

A nyíregyházi Jósa András Kórház szakdolgozói hetedik alkalommal rendezték meg tudományos konferenciájukat. A kórházban 1500 ápoló, szakápoló, asszisztens dolgozik, akik ezúttal szakmai tapasztalataikat oszthatták meg egymással. November 18-án tartották a Jósa András Kórházban az intézmény egészségügyi szakdolgozóinak VII. tudományos konferenciáját. A szakmai tanácskozást a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Jósa András Kórház Ápolási Igaz-

elnöke az egészségügyi szakdolgozói kamara kialakításának aktuális kérdéseiről tartott előadást.

Veres Tamásné a Jósa András Kórház ápolási igazgatója előadásában a kórházban dolgozó ápolók helyzetét elemezte. Megállapította, hogy a több, mint kétezer kórházi ágyra csak 950 ápoló jut. Az ápolók túlterheltek, ami akadályozza a szakszerű munkavégzést is. Bár az elmúlt időszakban nőtt a szakdolgozók létszáma, de kórházi finanszírozás nem

gatósa és a Magyar Ápolási Egyesület helyi vezetősége közösen szervezte meg.

A szakdolgozók az első három előadásban a legfontosabb országos aktualításokkal ismerkedhettek meg. Alföldi Ferenc az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium főtanácsosa a szakápolókat érintő legfontosabb kormányzati döntésekről beszélt. Az Egészségügyi Tudományos Intézet munkatársa Kovács Tünde az egészségügyi szakképzés átalakulásának folyamatát ismertette. Balogh Zoltán a Magyar Ápolási Egyesület

teszi lehetővé, hogy annyi ápolót alkalmazzanak, amennyire szükség lenne.

Ezt követően a kórház szakápolói tartottak előadásokat. A tizenöt előadás a kórházban művelt összes szakterületet érintette. Az ápolási igazgató a konferenciát értékelve kiemelte annak fontosságát, hogy az ápolónők a napi nehéz munka után a kutatásra és a tudományos igényű dolgozatok elkészítésére is szánnak időt. A kórház a konferenciára dolgozatokat készítő és előadó ápolókat megjutalmazta.

- revayz -

Akikre büszkék vagyunk

Országos, megyei, városi és intézményi
kitüntetések kapott munkatársaink, 2003-ban:

Batthyány-Strattmann

László díj

Dr. Makláry Elek

osztályvezető főorvos

Pro-Sanite díj

Kőváriné Pisák Erzsébet

Részfelügyelő ápoló

I. Gyermeosztály

Eü. Miniszteri dicséret

Dr. Diószeghy Péter

osztályvezető főorvos

Neurológiai Osztály

Jurányi Lajos-díj

Dr. Fazekas Árpád

főorvos

Orvostörténész

TIT Aranykoszorús

Érdemérem

Dr. Dolinay Tamás

osztályvezető főorvos

II. Gyermeosztály

Magyei Alkotói Díj

Dr. Pikó Károly

osztályvezető főorvos

Sürgősségi Betegellátó

Osztály

Nyíregyháza Megyejogi

Város Díszpolgára

Dr. Szabó Gyula főorvos,

II. Sebészeti Osztály

Ezüst emlékérem Nyíregy-

háza újratervezésének

250. évfordulójára

Dr. Fazekas Árpád

főorvos

Orvostörténész

Magyar Tudományos

Üzemi és Szaklapok

Újságíróinak Egyesülete

a 2003. évi bronztoll díjat

adományozta **Berki Antal**

felelős szerkesztőnek a

Kórlap című szaklap 2002.

évi szerkesztői munkájáért.

A Tudományos Bizottság ál-

tal adományozott díjakat és

a kitüntetettek névsorát la-

punk más helyén olvashatják

olvasóink.

Az Ápolók Nemzetközi

napja alkalmából

Nagy Béláné, műtőssa-

kasszisztens Szülészet-

nőgyógyászati Osztály

Novák Tiborné,

laborvezető

Infúziós Laboratórium

Pecseri Pálné,

anesteziológiai

szakasszisztens AITO

Simon Andrásné ápoló

III. Pulmonológia Osztály

Semmelweis ünnepség

díjazottjai

Dr. Elek Ibolya főorvos

Fül-Orr-Gége Osztály

Dr. Kelenhegyi Csilla

osztályvezető főorvos

Szemészeti Osztály

Dr. Szabó Gyula főorvos,

II. Sebészeti Osztály

Dr. Valent Mihály főorvos

I. Belgyógyászati Osztály

Dr. Vass Klára szakorvos

II. Gyermeosztály

Dr. Csokonay József

főorvos

Dr. Berecz Ilona

adjunktus

Reumatológiai Osztály

Kissné Nagy Ibolya

asszisztens

Fül-Orr-Gége Osztály

Pfujd Ferencné

szakasszisztens

Rehabilitációs Osztály

Tokaji Imréné

Központi Műtő; sterilizáló

Tóth Csabáné ápoló

II. Sebészeti Osztály

Agócs József

csoportvezető

Műszaki Osztály

Az Év Segítője díj

Vitkai Viktória

szociális munkás

Az Etikai Bizottság állásfoglalása

A Kórházi Etikai Bizottság és az Intézeti Kutatásetikai Bizottság október 14-én tartott ülésén gyógyszerkipróbálással kapcsolatos beadványokat és két, betegellátással kapcsolatos panaszt tárgyalta. A Bizottság véleménye szerint az egyik esetben nem etikai vétés, hanem szakmai hiányosság valószínű. Így a panaszt az illetékes szakmai vezetőnek továbbította. A másik esetben állásfoglalás nem született, az ügygel kapcsolatban született dokumentumok beszerzése és a panaszos személyes meghallgatása után lehetséges a vélemény kialakítása.

A Kórházi Etikai Bizottság és az Intézeti Kutatásetikai Bizottság november 18-án tartott ülésén gyógyszerkipróbálásokkal kapcsolatos beadványokat és egy panaszos ügyet tárgyalta. A Bizottság meghallgatta a panasztevőt, és áttekintette az ügygel kapcsolatos dokumentumokat. Mivel további meghallgatás szükséges, állásfoglalás egyelőre nem született.

A Kórházi Etikai Bizottság és az Intézeti Kutatásetikai Bizottság 2003. utolsó ülését december 9-én tartott. Ezen az ülésen is több gyógyszerkipróbálással kapcsolatos kérvényt és egyéb beadványokat tárgyalta.

A Bizottság állásfoglalása szerint a gyógyszerkipróbálásban résztvevő dolgozók javadalmazása etikai kérdéseket is érinthet. Ezzel kapcsolatban nincs egységes országos szabályozás. Felhívják a figyelmet, hogy ezekben a vizsgálatokban dolgozók csak önkéntesen vehetnek részt, senki nem kötelezhető erre a többletmunkára. A klinikofarmakológiai vizsgálatokban résztvevő valamennyi dolgozót (orvos, szakdolgozó, adminisztrátor stb.) az elvégzett munka arányában javadalmazás illeti meg.

Két újabb panasz is érkezett a Bizottsághoz. Az egyikben az orvos hangnemét kifogásolta a beteg. A másik esetben a beteg úgy érezte nem kapta meg a kellő figyelmet, az elvárható gondoskodást a kezelőszemélyzettől. Ezek részletes tárgyalását, az érintettek és a panasztevők meghallgatását a januári ülésre halasztották.

Mézes hónapok

A közeledő őszi-téli időszak jó ürügyet szolgáltat a fokozott mézfogyasztásra. Az első hűvösebb napok után mindenképpen találunk rá alkalmat. A hársfamézzel ízesített tea, vagy a karácsonyfára akasztott mézeskalács díszformájában gyakran kínálatja magát.

Mézes eset

Egész életében szinte egyáltalán nem evett édességet egy 53 éves török férfi. Másfél héttel azután, hogy először ízelt mézet, azonnal mézfüggő lett és kómába esett tőle. Tíz nap alatt 15 kilónyit csorgatott le a torkán, ám ebbe majdnem belehalt. Elájult, kórházba szállítás után megállapították az orvosok, hogy vércukor szintje a normális 80-120 helyett 760 milligrammra szökött fel. A török „Mici-mackó” azóta sem gyógyult ki szenvedélyéből.

In memoriam Dr. Nagykállói Kállay Rudolf

150 született a kórház első igazgatója

Kevés olyan magyar nemzetiség van e hazában, amelyiknek ma is élő leszármazói a történetüket hiteles forrásokkal igazoltan, közel 800 évvel korábbra vezethetik vissza. Ezek közé tartoznak a bonfoglalás kori Balogsemjén genusból eredő Nagykállói Kállayak. Az évszázadok során folyamatosan találkozhatunk a nevükkel, szereplői és formálói voltak hazánk sorsának. A kései leszármazottak egyike egy kiváló orvos a Kállayak napkori főágából: a 150 éve született Dr. Kállay Rudolf.

Nagyapja Kállay Gergely (Kállósemjén 1784 - Kálló 1846) szabolcsi alispán, apja a lángelkű 48-as hazafi, a jogvégzett Kállay Ödön (Napkor 1815 Kiscsere 1879) Kossuth utolsó mohikánjainak egyike. Csanádban, majd Szabolcsban főszolgabíró (tévesen alispánnak is írják). 1848-ban népképviselő a nádudvari kerületben, nemzetőr kapitány, 1848 őszén-telén Székesfehérvár, majd Komárom kormánybiztosa. A hadbíróság felségárulás vádjával vagyoneklkobzásra, és kötél általi halálra ítéli, de kegyelmet kap: kiscserei birtokára internálták, és 1854-ig rendőri megfigyelés alatt tartották. (Kiscsere ma Nagykálló része, Kállósemjén felé.) 1861-ben ismét a nádudvari kerület országgyűlési követe, a kiegyezés elleni Határozati Párt egyik vezéregyénisége. 1865-ban immáron harmadszor jut be a parlamentbe a nádudvari kerületből és szélsőbaloldali közjogi alapon, következetesen harcol a kiegyezés ellen, 1848 vívmányainak megőrzéséért. Hat képviselőtársával tüntetőleg távol marad az 1867.VI.8-i koronázási ün-

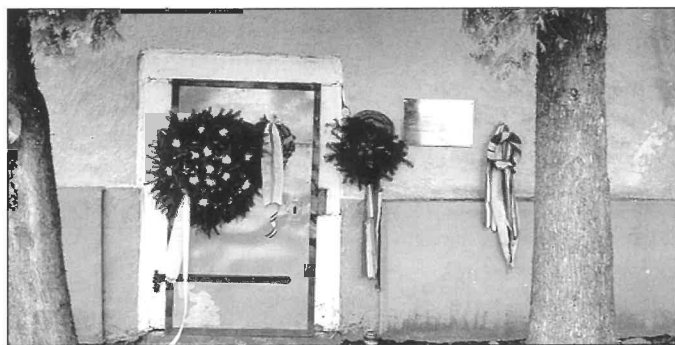

nepségektől, kivonultak Cinkeotára "szabadidős" programjukra. Kossuth Lajos személyes kérésére tér vissza a közéletbe, 1869-ben, majd 1872, 1875 és 1878-ban is Szeged-alsóváros országgyűlési követe, a 48-as Párt színeiben. Utolsó gyakorlati ténykedése az 1879 márciusi nagy tiszai árvíz helyreállítási kormánybiztossága volt. Eközben érte a halál 1879 augusztusában, 64. évében, kiscserei kúriájában tüdőszélhűdés következtében, a kiscserei kúria parkjában temették.

1839-ben vette nőül csépesi Faragó Máriát (1823-1879), akitől 8 gyermeke született, közülük öten csecsemőként, kisgyermekként elhaltak. Három fiának mellékága máig virágzik: István (Kiscsere 1849 - Kérsemjén 1886), kinek dédunokái között pl. Dr. Kállay Miklós osztályvezető főorvos, Dr. Kállay Marietta fogorvos; Zoltán /Kiscsere 1856-Bécs 1914/ dr. juris, belső titkos tanácsos, Heves vármegye főispánja, országgyűlési képviselő; Dr. Kállay Rudolf Kiscserén, 1853.XI.13-án született, Kállóban XI.14-én a keresetszékben a Rudolphus Ireneus nevet kapta, s aki 1880-ban vezette oltár elé a szintén gazdag földesúri családból származó duboveczy Dobóczky Malvint (Heves

1860-Bp. 1939). Boldog házasságukból 5 gyermek született: Tibor (Bp. 1881-Bp. 1964) dr. juris, a Bethlen-kormány pénzügyminisztere, országgyűlési képviselő; László (1882-1884) Iván (Kálló 1887-Okna 1915), aki cs. és kir. huszárfőhadnagyként hősi halált halt 1915. IV.4-én Oknánál, Bukovinában; Rudolf (Heves 1889-Balassagyarmat 1958) dr. juris, aki a Bp. Ált. Hitel bank ügyvezető igazgatója volt; Helén (Kálló 1894-Bp. 1945), aki 1914-ben lett - a Nagykállói Kállayak szintén napkori főágából származó - Kállay Miklós dr. juris, a későbbi miniszter, majd miniszterelnök hitvese.) Az ő elsőszülött fiúk dr. Kállay Kristóf, máltai szentszéki nagykövet, Nyíregyháza, Nagykálló, Kállósemjén díszpolgára, a Kállay Gyűjtemény alapítója./

vá. Valóban csak néhány adalék a kallói működéséről: kallói lakása a mai Kossuth út 40. szám alatt volt (ma Öregek Otthona), de gyakran megfordultak a kiscsere, szép kúriájukban is. A máig fennmaradt emlékek úgy szólnak róla, hogy ajtaja mindig nyitva állott a szegények, elesettek előtt, s hogy kórházában sok energiát fordított a nővérek tanítására, intézményen belüli továbbképzésére. Ezért vette fel 2000.VI.10-én a nevét a kallói, nővérképzéssel is foglalkozó szakiskola, amely azóta minden év novemberében (a főorvos születési és halálozási hónapja) a római katolikus templomban emlékezik meg a névadójáról. A Kállay család és Nagykálló város által fele-fele részben vállalt költségen, Balogh Géza nyíregyházi festő- és szobrászművésszel 2000-ben

Dr. Kállay Rudolf - hasonlóan a többi földesúri családhoz- házitanítók útján folytatta tanulmányait, az egyetemet Pesten végezte, 1878-ban vette át orvosi diplomáját. A fővárosi II. Sebészeti Klinikán, majd a Rókus Kórház szemészeti osztályán szerezte meg a szükséges műtősebészti gyakorlatot.

1884-ben nevezték ki a kallói 84 ágyas Szabolcs megyei Nyilvános Közkórház sebész főorvosává, 1887.1.1-én pedig Igazgató főorvosá-

készítettem el az intézmény falán elhelyezett Kállay Rudolf bronz emléktáblát. Kevésen tudják, hogy a rendkívül sokoldalú, színes egyéniségű Dr. Jósza András, a felesége révén rokonai kapcsolatban állott a Kállayakkal, és számos Kállayval, közöttük Dr. Kállay Rudolfkal is mély baráti szálak fűzték őket egymáshoz. Jósza András volt az alapítója és első elnöke a kallói Színpártoló Működvelő Társulatnak, őt dr. Kállay Zoltán követte e tisztségben,

1895-1900 között pedig testvére, Dr. Kállay Rudolf. A cca. 100 fős szereplőgárdában maga Jósza András, számos Kállay, a kállói orvosok, gyógyszerészek, tanárok, tanítók, ügyvédek, hivatalnokok, kereskedők neveit találjuk, a bevételt segélyezésre, jótékony célokra fordították.

1899.XI.20-án nyílt meg a millenniumra szánt, pavilonrendszerű nyíregyházi Erzsébet Közkórház 165 ágygal, a kállói Nyilvános Közkórház átköltöztetésével /betegestül - személyzetestül/. Az ekkor már 13. éve igazgató főorvos Dr. Kállay Rudolf lett az új Erzsébet Közkórház első igazgató főorvosa, hivatalát 16 éven át látta el, a jó nevű intézményt 250 ágygal adta át utódjának. A jómódú földesúr az orvosi munkáját valóban hivatásnak tekintette, rendkívüli munkabírási volt, a gyógyító munkát s színvonalának emelését mindenek fölé helyezte. Puritán kórházi szobájának könyvszekrényeiben százsámra gyűltek az általa itthon s külföldön vásárolt szakkönyvek, folyóiratok, amelyeket az intézmény orvosai számára is hozzáférhetővé tett, s majdan nyugdíja vonulásakor, teljes könyvtárát a kórháznak adományozta. (Meg szeretném jegyezni, hogy a Gerlei Orvosi Szakkönyvtár közelmúltban történt névváltoztatásában sem az unoka dr. Kállay Kristófnak, sem a familia más tagjának nem volt kezdeményező szerepe. Természetszerűleg örömmel és köszönettel adták beleegyezésüket a név felvételéhez!)

Az I. világháborúban működött nyíregyházi barakk-kórház /hadikórház/ tehermentesítésére, Kállay Rudolf főorvos az Erzsébet Közkórház 120 ágát (akkori ágy-szám fele) ajánlotta fel a harctérről a városba özőnlő sebesült frontkatonák gyógyítására, s amely munkában is az első között dolgozott. E tevékenységért 1915-ben a Vöröskereszt II. osztályú díszjelvényét hadiszalagon vette át. 1895-ben az Országos Közegészségügyi Tanács tagja lett, 1904-ben a kitüntető királyi T-T tanácsos, címmel ismerték el. 1915-ben lett Magyar Királyi Udvari Tanácsos. Tagja volt Szabolcs vármegye törvényhatóságának és közigazgatási bizottságának. Nyíregyháza város társadalmi életében a

gyógyítására, s amely munkában is az első között dolgozott. E tevékenységért 1915-ben a Vöröskereszt II. osztályú díszjelvényét hadiszalagon vette át. 1895-ben az Országos Közegészségügyi Tanács tagja lett, 1904-ben a kitüntető királyi T-T tanácsos, címmel ismerték el. 1915-ben lett Magyar Királyi Udvari Tanácsos. Tagja volt Szabolcs vármegye törvényhatóságának és közigazgatási bizottságának. Nyíregyháza város társadalmi életében a

Bessenyei Kör alelnökeként vett részt 1911-től, haláláig.

1915 tavaszán súlyos vesztesség érte, imádott Iván fia odaveszett a keleti fronton. Még 1903-1906 között építette fel Nyíregyházán a mai Bessenyei tér 15. szám (akkor Dessewffy tér 15.) alatt az egyemeletes szép kúriáját, de tavasztól-őszig gyakran megfordult a családjával a kiscseréi birtokán is, valamint a Heves városban állott kúriájukban (hitvesének öröksége). Kiscseréi birtokát a kúriával Iván fiának szánta, annak halála után 1917 januárjában eladta azokat dr. Klár András pesti ügyvédnek és nejének, Csatoriszky Máriának (Lázár Mária néven híres színésznő), és fia emlékére a pénz jelentős részéből hadikölcsönt jegyeztette. A kúriának ma már a nyoma is eltűnt.

A lelkiileg megtört főorvos 1915.VI.1-én nyugdíjba vonult. A nagykállói romai katolikus matricula adatai szerint 1920.XI.13-án, 67. évében a Dessewffy téri házá-

ban megtért Teremtőjéhez (halálok: tüdőlob). A régi kállói temetőben, a mára szinte elhordott dombon állott, az általa építtetett családi kriptában XI.15-én helyezték örök nyugalomba, a hősi halált halt fia mellé, Marno Gyula plébános temette. (A Nyírvidek tudósítása szerint XI.14-én vasárnap délből hunyt el.)

Dr. Kállay Kristóf hosszú emigrációból való hazatérte után, nagy segítségemre volt a régi Kállay-sírok felkutatásában, az ott nyugvók exhumálásában, és az 1780-ban emelt, nagykállói kegyúri római katolikus templomuk altemplomában,

a templom építésével egyidejűleg kialakított.

Kállay családi kriptában történő végső nyugalomba helyezésükben. Nagyon nehezen találtuk meg Dr. Kállay Rudolf és családja összedől, megsüllyedt kriptáját, amit a feltárás után feldúlt állapotban találtamra téglával bélelt helyiségben koporsóknak nyoma sem volt, a csontoknak is csak töredéke szétszórta, - látható volt az idegenkezűség. Dr. Kállay Rudolf és hitvese, Iván fiúk s Péter unokájuk földi maradványait 2000.V.17-én helyeztük végső nyugalomba az említett közös családi kriptában. A Kállay Rudolf Szakiskola növendékei ezóta, rendszeresen leteszik az emlékezés virágait a kriptá bejáratánál. Szomorúan kell leírnom, hogy Kállay Ödönnek és hitvesének még a sírjuk nyomára sem bukkantunk. Dr. Kállay Rudolf, amikor eladta a kiscseréi birtokait, szülei koporsóit a kiscseréi parkból 1918 májusában átvitette Kállóba, az ő kriptája mellett kialakított díszsír-helybe. 1948-ban még fennállott a szép márványoszloppal. Áldassék a nevük, béke poraikra!

Dr. Lakatos Sarolta

Dr. Kállay Rudolf beszéde a Korányi emlékünnepségen.

Ezután az emelvényen, dr. Kállay Rudolf, kir. tanácsos, az Orvosszövetség elnöke mondatott a következő megnyitó beszédet:

Mélyen tisztelt ünnepelő közönség

Egy kegyeletes emlékmű ünnepélyes felavatására seregletünk össze közelből, távolból. Nemzetünk szent énekével kezdtük az ünnepélyt, bizonyosságul annak, hogy a férfinak munkája, kinek kegyeletünk szól, nemcsak Életünknek életünkkel tűnő öröme, hanem nemzetünknek el múlhatatlan kincse és öröksége.

Korányi Frigyes a nagy magyar orvos, az ország határán túl is jól ismert, neves és híres tudós professzor születési házát jelöljük meg emléktáblával mi az Országos Orvosszövetség Szabolcs megyei fiókjának tagjai, nagyjából régi tanítványai, midőn ma emléket ünnepeljünk nemcsak kegyeletes kötelességünknek tettünk eleget, nemcsak a hagyományt szolgáljuk, hanem alakjának, pályájának felidézésével tanulságot is hirdetünk a fejlődés, haladás érdekében. Ez a tanulság arra int, hogy a múltat nem szabad megtagadni a jövő nevében, a jövőt pedig nem szabad megkötnünk a múlttal, hanem annak alapján kell küzdenünk érte.

Egy fényes elmével, éles ítélő képességgel, melegen érző szívjósággal, nagy tudással megáldott nagy alaknak a kiválóságát hirdeti ez emlékmű. De hirdeti egyformán a mi kegyeletünket és honfíui érzésünket is, melyekkel különben hallgattunk, mi is öröklő élőknek kívánjuk itt feltüntetni és emléket maradandóvá tenni, hogy bárki, ha valamikor közelébe jut ez emlékműnek, lelke visszaszálljon a múltba is újra és újra megteljen ama nagy alak emlékével, feledést nem ismerve s érzésben nem lankadva iltesse át azt az emlékeztetést szülő a gyermekének, idős az ifjúnak tiszta szívébe. Köszönetet mondok mindazoknak, kik érdeklődtek kegyeletes ünnepünk iránt és oly nagy utat tettek meg, hogy egyrészt a nagy férfinak leírják a kegyelet adóját, másrészt kifejezést adnak azon ragaszkodásnak és szeretetnek, mellyel emléke és magas szesz személye iránt viseltetnek.

(Nyírvidek, 1914. június 14.)

NÉMA MIATYÁNK • *Lelkigondozóként a kórházban*

A kórház az a hely, ahol a gyógyításra hivatott szakemberek igyekeznek az oda kerülő betegek állapotán javítani. A beteg ember az, akinek hiányzik valami jó az életéből. Hiányzik a testi egészsége, ennek következtében a lelki nyugalma. Testi fájdalmai vannak, amelyeket több-kevesebb lelki erővel elvisel, ameddig tud. Kiszolgáltatott helyzetben van, ami esetleg félelemmel, szorongással tölti el.

ban fekvő betegek látogatására, a szociális otthonban lakó idős emberek lelki segítésére és programok szervezésére. A másik ember kísérésekor, a ráfigyelésben, a meghallgatásban, az együttérzésben, a közös imádságokban magam is töltöttem, erősödtem lélekben. Az idei év júliusa óta Anton Gots atya felkérésére, püspöki megbízással hivatásos lelkigondozóként végzem a feladatom. A kórház Szent Lázár Kápolnájából

madik beszélgetésünkben elmondta, hogy szeretne eljönni a kórházkápolnába a szentmisére, de nem teheti, mert 36 éve nem járult szentségekhez. Az okokat is elmondta, felszaggatva ezekkel a régi sebeket. Ezután elmondtam azokat a lehetőségeket, amellyel a kórházlelkészi szolgálat segíteni tud. Kiderült, hogy a régi imakönyv sincs már meg, amelyből felkészülhetne az életgyónásra, és sok-sok negatív érzés gátolja,

láthatóan kiegyensúlyozottabb, egészségesebb lelkiállapotban.

A **másik** történet hőse egy idős asszony. Soha nem volt még kórházban, az élete arról szólt, hogy a családjáért dolgozott. Most csövek és műszerek között nyugodtan fekszik, és azon gondolkodik, ki végzi el otthon az általa félbehagyott munkákat. Felnőtt gyermekei közelről-távolról szinte naponként látogatják. Magam is ott vagyok minden nap, engem is megnyugtat ennek a "bibliai erős asszonynak" a hite, rendíthetetlen bizalma az Istenben. Gyermekei már nem ilyen nyugodtak. Leánya a folyosón sírva borult a nyakamba és zokogta el fájdalmát. Menthetetlen a mama, rosszindulatú daganata van áttétekkel. Amikor kábultságukból kissé felocsúdott, azt kérték az orvostól, hogy mielőbb hazavihessék, hogy otthon halhasson meg a saját ágyában. A beteg asszony testi ereje gyorsan fogyott, már beszélni is nehezére esett. Csak ültem mellette, fogtam a kezét, néha megsimogattam a homlokát. Ekkor halkan megszólalt a veje, "tessék vele imádkozni, azt nagyon szeretni." Elkezdtem a Miatyánkot. A beteg asszony ajka némán mozgott, szemét lehunyta, befelé és előre nézett. Ez volt az utolsó találkozásunk, aznap hazavitték. Egy hét múlva levelet kaptam az asszony fiától: "Köszönöm, amit édesanyámért tett, ekkor lesz a temetés."

Ez a köszönöm és a néma Miatyánk elkísér a további utamon.

*Gégényné Koczka Ágnes
kórházi lelkigondozó*

Lassan 10 éve - 1994 januárjában - találkoztam először Anton Gots atyával, aki a kamilliánus szerzetesrend egyik vezetője, 1995 júliusa óta Magyarországon élő és tevékenykedő római katolikus pap. A szerzetesrend tagjai mellett működik a Kamilliánus Családok Társasága Egyesület, mely a társaság szellemében élő és önkéntes segítői feladatokat vállalkozat fogja össze. A kezdetek óta részt veszek ebben az önkéntes munkában, mely kiterjed a kórház-

naponta indulok a betegágyakhoz.

Pár hónapos tapasztalatom alapján most néhány olyan példát szeretnék elmondani, amikor a beteg ember illetve a hozzátartozója felül tudott emelkedni ezen a nehéz helyzeten és én, mint lelkigondozó az voltam, aminek lennem kellett, a beteg ember kísérője.

Az **első** eset kissé hasonlít a Bethesda tónál történetekre. Egy olyan asszonnyal találkoztam, aki kb. a har-

hogy elinduljon ezen az úton. Miután imakönyvet vittem neki és naponta látogattam, egy hét múlva kérte, hogy jó lenne, ha a tisztelendő úr jönne, mert szeretné az életét rendezni. Ezután még 2 hónapig volt a kórházban és ezalatt az idő alatt minden szentmisén ott volt, szentáldozáshoz járult. Többször jöttek vele más kórteremből is betegtársak. Amikor hazaengedték boldogan búcsúzott tőlem, "most már otthon is mindig járhatok misére." - mondta

Új műtéti eljárás a hypospadiasis kezelésében

(Módosított Snodgrass és Mathieu)

**Ali Tarek dr.,
Porkoláb Zoltán dr.**
Jósa András Megyei
Kórház Nyíregyháza,
Urológiai osztály
(osztályvezető főorvos:
Koloszy Zoltán dr.)

Összefoglalás:

Szerzők beszámolnak az általuk módosított (Snodgrass és Mathieu) műtéti eljárásról. 1999-2001 között 26 műtétet végeztek. A húgycső mellső falát behasítva és az új húgycsővet jó vérellátású kötőszövettel befedve a szűkület és a sipoly előfordulását csökkentették. A módosítással kifogástalan kozmetikai állapot érhető el.

New technique for treatment of hypospadias.

Summary: Authors present there modified technique (Snodgrass and Mathieu) for treatment of hypospadias. Between 1999-2001, 26 patients underwent the new technique by incising the tip of glans and using a dorsal subcutaneous tissue to cover the neourethra. They reduced the fistula and meatal stenosis rates, and had an excellent cosmetic results.

KEYWORDS: hypospadias, penis, urethra, fistula.

A hypospadiasis gyógyítására a műtét csaknem mindig szükséges. Kifogástalan műtéti technikát eddig még nem sikerült kidolgozni, ezért számos megoldás is-

mert. Az újabb módszerek, módosítások, új technikai megoldások mind a szövődmények elkerülése érdekében születnek. Az utóbbi évtizedben a hypospadiasis kezelésében nagy szemléleti változás történt, az egy szakaszos műtétek kerültek előtérbe. A forradalmi változást elsősorban Mathieu, Duckett és Snodgrass munkásságának köszönhetjük. Minden beavatkozás előtt az a cél, hogy szövődménymentesen operáljunk, mégis előfordul húgycsőszűkület és sipoly is kialakulhat. Osztályunkon csaknem minden fajta műtétet végeztünk, és az eredményeink egyre jobbak lettek. A fent említett szövődmények miatt új műtét technikai megoldást dolgoztunk ki, mivel az általunk végzett Snodgrass műtétek esetén a sipoly és a szűkület 10-10 % -ban, a Mathieu beavatkozásnál szűkületet nem, de a sipoly 25 % -ban fordult elő.

Módszer és eredmények

- 1999. március és 2001. augusztus között 26 általunk módosított Snodgrass és Mathieu technikát alkalmaztunk. A műtéti technika a következő:
- A húgycsőnyílás alatt U alakú lebenyt preparálunk (mint Mathieunál)
- A lebeny csúcsánál mindkét sarkot ferdére vágjuk
- A fityma belső lemezét a sulcus coronarius alatt néhány milliméterrel körbe-

vágjuk.

- Művi erectioval a penis egyenességét ellenőriz-zük, amennyiben corda van, azt kiírtjuk.
- Az új lebeny száraitól a glans csúcsáig a metszést meghosszabbítjuk.
- A tervezett végleges külső húgycsőnyílás mellső falán közepén a glanson néhány milliméteres metszést ejtünk.
- Szilikonos sima kathéter fölött a húgycsővet kiképezzük.
- A fityma dorsalis részéből jó vérellátású kötőszöve-tes lebenyt preparálunk ki, amellyel a kialakított húgycsővet fedjük (mint Snodgrass műtét során)
- Az új húgycső glandularis része felett a korábban alápreparált glansot egye-sítjük, és a penis szabadon maradt bőrhiányos területét a dorsalian beha-sított fitymabőrrel fedjük.

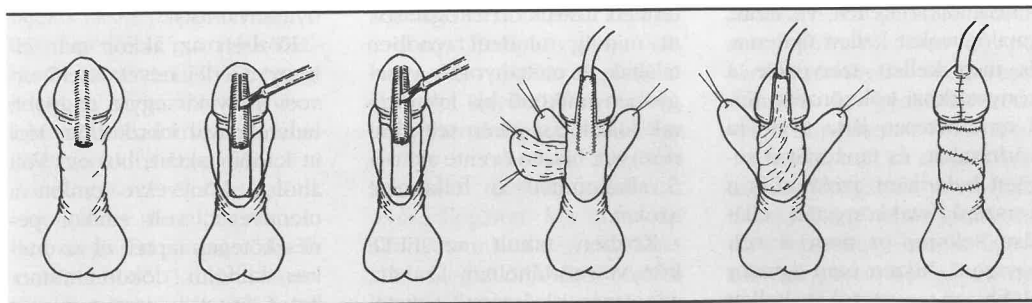
Az elmúlt 2 év alatt 26 műtétet végeztünk. 10 betegnél hypospadiasis coronarius, 16 betegnél hypospadiasis penis miatt történt a beavatkozás. A műtét során 8-12 Ch –s kathétert helyeztünk be. A húgycsővet 5-6 nullás Vicrylrel tova-futó öltéssel zártuk. Egy hét múlva a kathétert eltávolítottuk. A 25 betegnél szövődményt nem észleltünk, csupán 1 alkalommal alakult ki sipoly.

Megbeszélés:

A hypospadiasis kezelésére több mint 100 féle műtét-

ti eljárás ismert. Mindegyik rendelkezik előnyökkel és hátrányokkal. Rich és munkatársai már 1989 –ben alkalmazták a húgycső behasítását függőlegesen orientált húgycső elérése céljából. Ezt a technikát Snodgrass továbbfejlesztette. Osztályunkon a Mathieu műtéténél 25 %-ban sipolyt észleltünk, emellett a külső húgycsőnyílás haránt irányban orientáló. A Snodgrass beavatkozások 10 % -ban sipoly és 10 % -ban húgycsőszűkület fordult elő, viszont a műtét kozmetikailag kifogástalan eredményt biztosított. A még jobb eredmények elérése céljából a fent említett két műtéti eljárás előnyeit kombináltuk és saját ötletünket megvalósítva (a húgycsőlebeny sarkait ferdére vágtuk) operáltuk betegeinket. A Snodgrass által használt kötőszöveges lebeny alkalmazásával a sipoly gyakoriságát csökkentettük. A húgycsőlebeny csúcsának keskenyítésével valamint a külső húgycsőnyílás mellső falán ejtett metszéssel függőlegesen orientált húgycsőnyílás jött létre és ezzel a szűkület elkerülhető. Végül a kifogástalan functionális állapot mellett nem elhanyagolható előny a jó kozmetikai eredmény is, melyet a glans anatómiai helyreállításával érünk el.

Miatta lettem könyvtáros

Novák Zoltánné, Szabó Katalin emlékére

Egy szikár fekete hajú fiatal nő ült a könyvtár kicsi olvasótermének asztalánál és elmélyülten beszélgetett egy középkorú úrral. Mindketten talpig fehériben voltak, de ez nem csoda, hiszen az orvosi szakkönyvtárban volt ez a találkozás.

Diákéveim elején jártam, amikor állást keresve beléptem a "szentély" ajtaján. Éppen túl voltam a felvételin, de abban az időben nem csak a teljesítmény számított. Bármilyen előfordulhatott, még az is, hogy jó eredménnyel nem jut be a diák a felsőoktatási intézménybe.

Az ajtónyitásra mindketten felnéztek és az olvasó egyből megismert. Ő volt egykori gyermekorvosom, a közismert orvostörténész, aki átsegített zavaromon, és megtörtént a bemutatkozás.

Állás nem volt, engem pedig szerencsére felvettek, így egy darabig elváltak útjaink.

Aztán eljött az első nyári szünet és munka után kellett néznem, hogy besegítsek özvegy anyámnak a házikasszába. Ekkor, 1976-ban léptem át először dolgozóként a kórházi könyvtár ajtaját. Az ott töltött egy hónap alatt alaposabban megismertem a könyvtári munkát, de az akkori könyvtárvezetőnek Novák Zoltánné Szabó Katalinnak is szerepe volt abban, hogy nem tanár lettem, hanem könyvtáros, sőt szakkönyvtáros.

A háború alig ért véget, amikor 1945 májusában megszületett, de az élet nagy tragédiája, hogy édesapjával sohasem láthatták egymást, mert apja két hónappal születése előtt 28 évesen meghalt. Édesanyja nehezen nevelte jogász-szá lett nővérével együtt. A jó tanuló sok minden iránt érdeklődő lány már nem is tudott egyetemre menni, 19 évesen 1964-ben kezdődött kapcsolata a szakmával, amikor tiszteletdíjas kölcsönző könyvtárosként a városi

könyvtárhoz került. Két év múlva már a központban szervezte a módszertani munkát, véglegesített állásban. 1969-ben került Kőnczöl Dániel, a kórház első főállású könyvtárosa után az orvosi könyvtár élére. Az elődje által megkezdett munkát folytatva, kialakított egy korszerűen berendezett könyvtárat, folytatta az állomány szakszerű feldolgozását, létrehozta a betűrendes és raktári katalógusokat. Mindebben csupán egy 4 órás nyugdíjas segítőtje volt. A munka pedig rengeteg. A könyvtár egykori "mindenese" Gerlei Ferenc patológus főorvos tanácsadóként patronálta szeretett bibliotékáját, de sokszor csak munkája után jutott idő minderre. A könyvtárosnak pedig ilyenkor túlóránia kellett. Kati számára ez sem jelentett gondot. Ha kellett munkaidő után is együtt dolgoztak a tanár úrral a könyvtári ellátás jobbításáért. Egy gyakorló orvos és egy szakmáját szerető könyvtáros együttese csodákra volt képes. Így vetették meg együtt, a mára az ország egyik vezető kórházi orvosi szakkönyvtárává lett intézmény alapjait.

Ez az időszak a hálózatépítés kora volt. Itt jól tudta kamatoztatni korábbi módszertanoként szerzett tapasztalatait. Kórházunk szakkönyvtára, a területi elven szerveződő orvosi könyvtári hálózat 29 alközponti könyvtárának egyike volt. Komoly feltételeknek kellett megfelelnie. A szakképzett könyvtárosnak rendszeresen gyarapítani kellett az állományt, pontos állomány- és olvasói nyilvántartásokat, statisztikákat kellett vezetnie, katalógusokat kellett építenie, és meg kellett szerveznie a könyvtárközi kölcsönzést. Kati rendszeresen járta a vidéki kórházakat, és tanácsaival segített beindítani azokban is a korszerű szakkönyvtári ellátást. Sokszor ez nem is volt egyszerű, hiszen nem egyszerű előbb az igazgatókat kellett

meggyőzni a szakirodalmi ellátás fontosságáról, amit egy arra hivatott könyvtáros és felszerelt könyvtár jól tud segíteni. Sok helyen nem hogy képzett könyvtáros, de könyvvállomány sem volt. Ahol meg volt, ott szanaszét, leltározatlanul, katalogizálatlanul kallódtak a könyvek, folyóiratok. Éppen ezért az újonnan létrehozott kis kórházi könyvtárakban a hatvanas-hetvenes évek legfontosabb feladatai, az álló-

mány szabályos beeltárolása, betűrendes és szakkatalógus építése, a könyvtárközi kölcsönzés beindítása, és az ehhez nélkülözhetetlen központi katalógus építése. Ezeket a helyeken a könyvtárosi teendőkkel megbízott orvosnőkből, titkárnőkből, lett kollégáknak, meg kellett tanítani a szakma alapjait. Novák Kati fokozatosan vezette be őket a könyvtárosi tennivalókba. A nyíregyházi összejöveteleken megismertette a kollégákkal a könyvtári tennivalókat, a címléírás és szakozás elméletét, amit látogatásai alkalmával a helyszínen a gyakorlatban mélyítettek tovább. A rendszeres területi instruktori látogatások itt mindig mindent rendben találtak, és méltányolták a megyében működő kis könyvtárak kialakítása terén tett fáradozásait, hiszen évente akár 4-5 alkalommal is felkereste azokat.

Közben tanult az ELTE könyvtár-történelem szakán, az ország elsőszámú egyete-

mén, ahol a szakma nagyjai oktattak. Ahol nem csak tanulni lehetett, hanem inni a kultúrát, igazi értelmiségi életet élni. Minden budapesti újáról élményekkel telve tért haza. Megnézett minden színházi előadást és filmet, betért minden érdekes tárlatra, múzeumba. Ambícióját mutatja, hogy miközben családot alapított, és egy könyvtárat vezetett, jutott energiája két apró gyerek mellett az egyetemi tanulmányokra is. Pedig az az időszak tele volt küzdelemmel. Mindebben eleinte egy segítőtje volt csupán, és csak évek múlva bővült a könyvtári létszám, miközben nőttön nőtt a feladat is.

Saját kórháza pedig elvárta a napi 8-10 órás nyitva tartást, és a naprakész információszolgáltatást. 1973-tól a kórház a DOTE oktatókórháza lett, így egyre több orvostanhallgató, illetve az 1973-tól Budapesten beindult egészségügyi főiskolai képzés miatt egészségügyi dolgozó jelent meg olvasóink között. Az addig igencsak elszigetelt könyvtár egyre jobban nyitott a külvilág felé.

1977-ben szervezeti változásra került sor. Az eddig önálló intézményként működő tbc-sanatóriumot, a Megyei Kórházat, szakrendelőt, üzem-egészségügyi hálózatot, nyolc gondozóintézeteket és három vidéki szülőotthont integráltak. Meg kellett oldani ezek könyvtári ellátását is. Kórházunkban 1975 decembere óta volt Művelődési Bizottság, melynek ösztönzésére 1977 elején létrejött a közművelődési és betegkönyvtár. Ennek kialakítása is az ő irányításával folyt.

Közben az akkor már elhunyt Gerlei névét viselő orvosi könyvtár egyre nagyobb helyhiánnyal küszködött. Hol itt kapott raktárt, hol ott. Volt ahol a könyvekre omlott a mennyezet, volt amikor penészkötegek lepték el az értékes külföldi dokumentumokat. Félretett beosztást, sürgős

munkát, mindent, együtt cipekedett a beteghordókkal udvari munkásokkal és mentette ami még menthető volt. A nyolcvanas években bizony nem volt olyan év, hogy nem kellett volna átpakolni az állomány egy részét. Ez bizony senkinek sem esett jól. De a nagy munkák alatt jókat tudtunk nevetni és beszélgetni.

A könyvtárosi létszám bővülésével mind újabb feladatokat vállalt magára a könyvtár. Kati előrelátásával, "gyűjtőszervezővel" megvetette a mára több ezerre rúgó tudományos ülések előadásiból, témabibliográfiákból, különnyomatokból, fordításokból, fotokópiákból álló nem hagyományos dokumentumgyűjteményünk alapjait. A hetvenes évek elejétől ő kezdte gyűjteni a sajtóarchívum anyagát, amely a sajtóban megjelent cikkek kivágatait tartalmazza, egyedülálló áttekintést adva az elmúlt évtizedek megyei egészségügy történetéről. Különös figyelemmel övta a század eleji könyvtáralapítás óta őrzött archív állományrészt. Történeti vénájával felismerte ezek kultúrtörténeti értékét.

Ismerte a könyvtári propaganda fontosságát. Faliújságon mutatta be a könyvtár új szerzeményeit, minden olvasó kézhez kapta a könyvtár használati szabályzatát. Igyekezett a kórház dolgozóinak helyébe vinni a könyvtári információkat. Ezért 1970-ben beindította a Könyvtári Tájékoztató című sorozatot, melynek évente 3-4 száma jelent meg a gyarapodásokról, a megrendelt külföldi kurrens folyóiratokról és tájékoztatót adott a könyvtár munkájáról. Időnként országos jelentőségű összeállítások is készültek. 1971-ben elkészített egy, az orvostudományi tájékoztató eszközöket bemutató füzetkét. Ugyancsak ő állította össze az 1977-ben megjelent 3. kórházi évkönyvben orvosaink tudományos munkásságának bibliográfiáját. Tudományos tevékenységének bizonyítéka a szakmai lapokban megjelent számos cikk és a különböző kongresszusokon tartott előadás. Nemcsak

közreműködője, hanem szervezője is volt szakmai rendezvényeknek, pl. 1984. szeptember 28-29-én az Orvosi Könyvtárosok és Orvostanácsadók XI. Tájékoztatójának.

Akkor még aktívak voltak a nagy tudású nagy műveltségű régi vágású orvosok, akik csak olyan könyvtárost fogadtak el, aki kellő alázattal közelít az orvostudományhoz, és a háttérből szerényen, hibamentesen dolgozva szolgálja a gyógyítást, de az élet minden területén tájékozott. Katit nagyon hamar elfogadták. Sokat olvasott, imádta a filmeket, színházat, sportot és mindent, ami a művelt humanista ember sajátja. Ő még olvasott verseket és nem csak klasszikusokat. Nagy tisztelője volt Ratkó és Csóri költészetének. Ma is szívesen emlékszem vissza azokra a beszélgetésekre, amelyek időnként a könyvtárban zajlottak politikáról, kultúráról az élet dolgairól. Olyan volt akkor az igazgatósági épületben működő könyvtár, mint egy klub, ahova szívesen tértek be egy kis csevelésre a nyári melegben, vagy az ebéd utáni szieszta alatt a dolgozók. És ebben partnert jelentettek a gyarapodó könyvtár új dolgozói is. Nyitott volt a világ dolgaira, minden érdekelte, olyan volt amilyennek egy igazi könyvtárost elképzel az ember. Humán érdeklődése, történetiségét, végzettsége mellett fokozatosan beletanult az orvostudomány sajátos világába. Szép lassan annyira otthon érezte magát benne, hogy az orvosok is partnernek tekintették, és szívesen vették igénybe segítségét egy-egy bonyolultabb probléma szakirodalmának összegyűjtésénél. Élvezettel töltött el napokat a hatalmas "bolhabetűs" Index Medicus kötetek társaságában, ha egy izgalmas témakeresést kapott.

Könyvtárosi hitvallása volt, hogy egy olvasót se engedjünk ki úgy a könyvtárból, hogy nem elégtettünk ki óhaját. Így az orvos-egészségügyi irodalom mellett, gondosan összeválogatott kézikönyvtári állományunk is rendelkezésre állt a legkülönbözőbb olvasói kérdések megválaszolására,

legyen az az ókori világ 7 csodája, vagy a színházműsor.

Ha kellett, és nem volt meg könyvtárunkban egy dokumentum némi telefonálás után nyakába vette a várost, és 1-2 órán belül letette az asztalra a kért művet. Rengeteg dolgot adott akkoriban a menedzserment, sokat kutattak az orvosok, sokan szereztek tudományos fokozatot. Úgy általában igencsak pezsgett a tudományos élet a kórházban.

Sok barátja volt a város kulturális életéből és szakmán belül is. Igen élénk kapcsolatot tartott fenn a város, a megye, az orvosi hálózat könyvtáraival. Ennek aztán sokszor hasznát vettük a mindennapi munkában is. Segítettük egymást az SOS kérések minél gyorsabb teljesítésében.

A hetvenes években betört a technika is könyvtárba. Megjelent a mikrofilm-leolvasó, a másológép. Hát ez az, a technika, amiben igazi antitalentum volt. Vezetni sem akart megtanulni soha. Néha még egy írógépszalag csere is meghaladta a képességeit. Sokszor kiabált segítség után, ha megnyomott egy rossz billentyűt és nem írt tovább a masina. Igazi csodálattal nézte, hogy varázsolja egy pillanat alatt működővé valamelyik kolléga a gépet.

Rengeteg társadalmi munkát végzett, melyet részben az akkor szinte kötelező párttagságrótt rá, de voltak szakmai teendői is. Elnökségi tagja volt 1972. december 8-án megalakult a Magyar Könyvtárosok Egyesülete megyei szervezetének. De tagja volt a kórház Művelődési Bizottságának is. Kikérték tanácsait a különböző kórházi kiadványok készítésénél.

Tanári végzettségét és nevelő képességeit kihasználva rendszeresen oktatott. Kórházon belül a medikus- és ápolónőképzésben vett részt. Óraadó és gyakorlatvezető volt a Tanárképző Főiskolán.

1985-ig, míg az olvasóterem szomszédságában lévő szobáskát meg nem kapta vezetői szobának, a munkahelyen minden percünket együtt töltöttük. Sokat dolgoztunk

évtizedünk, de sokat nevettünk is. Jó társasági ember volt.

Számára szent volt a munka, nem azért dolgozott jól, hogy megtartsa állást, hogy kitüntetést kapjon érte, hanem azért mert belső igénye volt erre. Minden tétellel szakmánk presztízsének növelésért harcolt. Kikérte a kollégák nevében is, ha valaki "lekislányozta" a fiatal dolgozókat. Mindenütt hangsúlyozta, hogy diplomás, nyelveket tudó kollégák dolgoznak a könyvtárban, akik megfelelő partnerei az olvasóknak.

De legalább ilyen fontos volt számára a család. Nem múlt el nap, hogy ne szeretne volna be gyerekeinek a 2 Túró Rudit, ami akkoriban újdonság volt. Ha betért a könyvtárba egy szülőtárs, természetesen megvitatták a gyerekek dolgait is.

Túl tökéletesnek tűnhet ezek után Novák Kati. Természetesen, mint mindenkinek, neki is voltak hibái. Túlzott maximalizmusát csak az tudta elfogadni, aki hasonló felpörgetet életet élt, és szintén mindenben a maximumra törekedett. Az életében két dolgot helyezett az első helyre a munkát és a családot. Minden kollégát próbált a legjobbra oktatni. Néha megbántódva érezhették magukat, amikor többször átíratott egy levelet, vagy megkritizált egy munkát, de ő mindezt nevelő szándékkal tette. Ezzel együtt ő egy olyan egyénisége volt a megye könyvtári életének, akire sajnos már csak utólag szeretettel és tisztelettel lehet gondolni.

1989 január 3-án közel fél évtizedig tartó súlyos betegség után nagyon fiatalon hunyt el Novák Zoltánné, Szabó Katalin. Tőle Gyarmathy Zsigmondné Ibolya vette át a stafétát akivel 1975 óta együtt dolgozott.

Örülök, hogy ismerhettem, kollégája lehettem. Szellemét igyekszem átörökíteni a mai fiatal kollégáknak.

Kührner Éva

(MKE Területi Szervezete által kiírt pályázaton I. díjat kapott dolgozat)

+ + + Lelkész-találkozó + + +

Kórházunk első alkalommal adott otthont országos kórházlelkész találkozóknak.

Dr. Exterdéné Zsurkai Ilo-
na humánpolitikai igazgató-
nő ötleteként és támogatásá-
val jöhetett létre ez a rendez-
vény, ismereteink szerint ha-
zánkban itt (Nyíregyházán)
elsőként. Ezzel hagyományt
szeretnénk teremteni, mivel
a résztvevők pozitív vissza-
jelzésesei ebben erősítenek
meg bennünket.

Nem titkolt célunk volt fel-
mutatni lelki gondozói mun-
kánk eredményeit, melyet a
Szociális Csoporton belül fej-
tünk ki. A négy történelmi
egyház (római katolikus, gör-
ög katolikus, református,
evangélikus) lelkészei, lelki
gondozói szolgálják a bete-
gek spirituális igényeit ün-
nep- és hétköznapiakon. Ter-
mészetesen ezen túl a sze-
mélyes kapcsolattartás lelki
gondozói beszélgetések, krí-
zisintervenció vagy utolsó
napjaikat élő betegek kísé-
rése is a feladatunk.

A Szent Lázár Kápolna épí-
tésének ötlete a római kato-
likus egyház részéről vető-
dött fel. Az építkezéshez a
kórház a területén belüli tel-
ket biztosította, az egyházi
anyagi erőforrást a Szent
Lázár lovagrend nagymér-
tékben támogatta. A beren-

dezés Chevalier Hans Georg
Osterspey Úr a Szent Lázár
lovagrend lovagjának aján-
doka. Így a kápolna 1989-
ben átadásra kerülhetett.

Azóta vasárnapról vasár-
napra helyet ad miséknek,
istentiszteleteknek. Hétköz-
napokon csendes szigetként
várja a járó betegeket és a
csendességre, lelki meg-
nyugvásra vágyókat.

A kezdetekkor még csak P.
Bodecki Zbigniew kórház-
lelkész és Csánig Gyuláné
református lelki gondozó
részmunkaidőben próbálták
kielégíteni a 2100 beteg-
ágyon fekvők lelki igényeit.

Később görög katolikus és
evangélikus lelkészek is be-
kapcsolódtak ebbe a mun-
kába. Mára már az éves átlag-
os 3200 esetszámunk mu-
tatja, hogy milyen nagy
igény van erre a szolgálatra.

Ez mutatkozik közvetetten is
a betegelégedettségi felmér-
ésekben.

Dr. Szegedi János mb. fő-
igazgató Úr megnyitójában
köszönétét fejezte ki tevé-
kenységünkért. Hangsúlyoz-
ta, hogy a hiten alapuló gyó-
gyulásnak milyen nagy je-
lentősége van.

Hisszük, hogy az orvosok-
kal, ápolókkal együttműköd-
ve lehetünk részesei bajbaju-
tott embertársaink gyógyke-
zelésének, hiszen a testi ba-
jak és fájdalmak igen gyak-
ran lelki problémákkal páro-
sulnak.

Csáki Beatrix a Szociális
Csoport vezetője arról be-
szélt, hogyan tagozódnak be
a kórházlelkészek a csoport
munkájába, és az esetátadá-
sokkal mennyire válik
együttműködővé a lelkész és
a szociális munkás a beteg

érdekében. Szabó B. Sándor
görög katolikus kórházlel-
kész a gyógyulás és hit kap-
csolatáról tartott előadást,
melyet észrevételek, hozzá-
szólások követtek.

Kórházunkban a laikus se-
gítők jelenléte is a színvona-
las betegellátáshoz járul hoz-
zá. A kamilliánus családok
szolgálatát, akik már 10 éve
tevékenykednek városunk-
ban ill. kórházunkban
Gégény Béláné lelkigondo-
zó ismertette. Az ő munkáju-
kat egyházi részről P. Dr.
Anton Gots betegpasztorá-
ciós referens koordinálja.
Anton atya rendszeres anyagi
és tárgyi segítsége sokat
jelent a betegek egyre jobb
ellátásában.

Végezetül néhány életkép
felvillantásával pillanthattak
be mindennapjainkba ven-
dégeink, és ismerhették meg
kórházunkat.

A találkozót Tóth Árpád:
Isten oltókése c. verse és a
borbányai kamilliánus fiata-
lok éneke tette érzelmileg
gazdagabbá.

A jó hangulatú, tartalmas
délutánért ismételtlen csak
köszönet mindazoknak, akik
segítették találkozóink létre-
jöttét és ezáltal is hozzájárul-
tak ahhoz, hogy kórházunk
jó híre ismertebbé váljék.

*Závodny Mária
református lelkész*

JÓSA - PÁLYÁZAT

Dr. Rusznák Miklós, a Tudományos Bizottság titkára megnyitó beszédében elmondta, hogy a pályázatot írónak meg van az a lehetősége, hogy a kórházban

ni kell. Három évvel ezelőtt elkezdte a Tudományos Bizottság a munkák értékelésének és díjazásának átalakítását, hiszen kötelességük magas igényt támasztani

készült munkájukról egy hazai, vagy nemzetközi folyóiratban leközöltesse, vagy megyei, regionális, illetve országos kongresszuson részt vehet és munkájáról beszámolhat. Ezek a lehetőségek azonban nem helyettesítik azt, amit a Jósa András Pályázat nyújt, amely mintegy hiánypótló, hiszen a fiatalok számára bizonyosfajta lehetőséget teremt, vagyok azok számára, akik még nem szánták el magukat, hogy kilépjenek a

azokkal szemben, akik beadják a pályamunkát.

A szakmai tevékenység mellett egyre jelentősebb a tudományos tevékenység Dr. Szegedi János, a Jósa András Kórház mb. főigazgatója köszöntőjében kiemelte, hogy egy intézmény súlyát, rangját és tekintélyét nagyon sok tényező határozza meg. A szakmai tevékenység mellett egyre nagyobb a jelentősége a tudományos tevékenységnek. A Jósa András Kórház oktató

A főigazgató úgy gondolja, hogy egy megyei kórháznak példát kell mutatnia régiójában a városi kórházak felé a tudományos tevékenységével is. A mai fiatalok, akik kikerülnek az egyetemről, alapvető nyelvismerettel, tudományos igényességgel a jövő emberei, akik a jövő Európájában akarnak dolgozni. Ennek megfelelően készülnek fel a tudományos tevékenységre is. Az elmúlt évi pályamunkák díjazottjai nagyon heterogén területekről kerültek ki, nagyon sok szakma képviseli a pályamunkákat és vannak olyan pályázatok,

icobacter pylori fertőzöttség és anti-Cag A pozitivitás vizsgálata Nyíregyházán. Seroepidemiológiai vizsgálat" című pályamunkájáért.

Ugyancsak a II. kategóriában a III. díjjal jutalmazták Dr. Kavalecz Fatime „Sze-mészeti osztályunkon, 1999-2001. között gyermekeknél előforduló szemsérülések” című munkáját.

Dr. Béltechki Zsuzsanna és Dr. Erdélyi Ágnes „Terápiás tapasztalatok Risperdállal” című közös munkáját a II. kategória II. díjával jutalmazták.

amelyek több szakma képviselőit is magukba foglalják. A főigazgató bízik abban, ahogy a következő években a városi kórházakból is egyre több pályázatot fognak benyújtani.

A díjak nyertesei

A 2003. évi „Jósa András Pályázat” díjait Dr. Szegedi János adta át:

Az I. kategória I. díját Dr. Olajos Judit és munkatársai vehették át az „Újabb lehetőségek a rosszindulatú orrgarati daganatok kivizsgálásában és terápiájában” című munkájukért.

Dr. Iszlai Éva a II. kategóriában kapott I. díjat a „Hel-

Leskovicsné Ferenczi Andrea és munkatársai „A methicillin rezisztens Staphylococcus aureus járvány és annak költséghatásai a megelőzés tükrében” című pályamunkáját a Tudományos Bizottság a Szakdolgozat kategória II. díjával jutalmazta.

Dr. Kovács Gábor és Dr. Farkas Anikó, Buda Károlyné, Simai Erzsébet, valamint Takács Erika pályamunkáját dicséretben részesítették.

A díjak átadását követően került sor a Jósa András Pályázat nyertes pályamunkáinak bemutatására.

nagyobb nyilvánosság elé, ezeknek az orvosoknak meg van a lehetőségük arra, hogy dolgozzanak és bemutassák a tevékenységük eredményét. Ezt a fajta bemutatási lehetőséget folytat-

kórház, s így az egyetem után a régió legmagasabb szintű intézménye, ennek megfelelően a tudományos tevékenysége iránti követelmény is lényegesen nagyobb.

EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS A MINDENNAPOKBAN

„Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota.” Ez a meghatározás napjainkra kibővült az egészség dinamikus felfogásával, miszerint: a jövőbeni fizikai, lelki és szociális jólét iránti igény kielégítéséhez az egyén aktív közreműködése is szükséges. A WHO állásfoglalása alapján az életmódnak 43%-ban van szerepe az egészségmegőrzésben.

I. Az egészséges életmód összetevői

- egészséges táplálkozás
- megfelelő testmozgás
- pozitív gondolkodás

Az életmód-váltás feltétele az, hogy eldöntsük: a mai naptól kezdve egészségesen szeretnénk élni! Fontos az alapvető táplálkozási modellek, testmozgási formák megismerése, a pozitív gondolkodás alapszabályainak tanulmányozása, ill. tapasztalt szakember segítsége.

Mielőtt belefognánk egyéni életmód programunk kialakításába, ki kell méregtelenítenünk a szervezetünket.

Ennek számtalan formája létezik a böjttől elkezdve a homeopátiás szereken (Lymphomyosot) és gyógyteákon (Telma) át a heti egyszeri gyümölcsnapig (ezen a napon csak friss gyümölcsöt és ásványvizet fogyasszunk!). Elvégzése javasolt életmódváltás előtt, ill. a továbbiakban évente legalább 1-2 alkalommal, a szervezet tisztítására ill. az immunrendszer erősítésére. A méregtelenítés alatt vitaminok, ásványi anyagok bevitele, a megfelelő táplálkozás kialakítása és a bőséges folyadékfogyasztás elengedhetetlen. A szauna jól kombinálható méregtelenítő napokkal.

II. Hogyan táplálkozhatunk egészségesen?

A helyes táplálkozás kritériumai:

- semmilyen egészségkárosodást ne okozzon,
- a hétköznapi életben megvalósítható legyen,
- jó közérzetet biztosítson,
- alkalmazkodjék a bioritmushoz,

- elég folyadékbevitel társuljon hozzá (naponta legalább 2-3 liter javasolt),
- az állati fehérjék és zsíradékok ésszerű megszorítására törekedjen,
- legyen ízletes,
- helyes evési technikával járjon.

Az egészséges táplálkozásnak megfelelő arányban kell tartalmaznia a következő tápanyagokat:

- szénhidrátok, zsírok, fehérjék,
- ásványi anyagok (makro-, mikro-, és nyomelemek),
- vitaminok,
- élelmi rostok (ideális fogyasztás felnőtteknek napi 50 g).

Multivitamin készítmények fogyasztása főleg évszakváltások környékén javasolt. C-vitamin, kalcium és magnézium tabletták napi bevitele előnyös az immunrendszer kondíciójában tartására ill. a csonttraktus megelőzésére. A táplálkozási modellek közül a legelterjedtebb az ésszerűen kialakított, bizonyos elveket betartó vegyes táplálkozás. Figyeljünk arra, hogy mit mivel fogyasztunk együtt (pl. a fehérjedús és szénhidrátokban gazdag ételeket soha ne kombináljuk), együnk sok nyers zöldséget, gyümölcsöt, teljes értékű terméket, kevés húst, válasszuk a kímélő konyhatechnikai eljárásokat! A betegségek kialakulásának megelőzéséhez a következő táplálékok fogyasztása előnyös:

- **csírák**
- **gyümölcsök:** alma, körte, feketeribizli, szilva, mazsola, füge, datolya, barack, narancs, citrom, grapefruit, banán, dió, mogyoró, mandula, napraforgó, tökmag
- **zöldségek:** répa, karfiol, karalábé, savanyú káposzta, brokkoli, kelfélék, zeller, cukkini, cékla, burgonya, szója, bab, borsó, tök, hagymák
- **gabonák:** búza, rozs, rizs, kenyerek, pelyhek, müzlik, gombák
- **fűszerek:** mák, kókusz,

gyógynövények

- **olajok:** hidegen sajtoltak
- **teák:** kamilla, zsálya: – gyulladáscsökkentő hatásúak, hársfa, borsmenta: – megfázásra jók, csipkebogyó, homoktövis: – C vitaminban gazdagok, citromfű, narancsvirág, macskagyökér: – nyugtatók, segítenek az esti elalásban, lándzsás útifű, orvosi kankalin: – légzőszervi megbetegedéseknél jótékony hatásúak, csalán, zsurló: – vizelethajtók, vese-tisztítók, salaktalanítók.

A legtöbb gyógytea fürdő-adalékként is használatos (pl. macskagyökér, kamilla, citromfű, zsurló).

- **méz, méhészeti termékek:** napi egy kanálnyi méz elfogyasztása hatékonyan segít az egészségmegőrzésben. virágpor: vérszegénység, kimerültség esetén jótékony hatású, méhpempős méz,

betegség kialakulását válthatja ki, ugyanakkor az egyensúly gyors helyreállítása az egészség visszanyerésének, megőrzésének fontos feltétele.

Az antioxidánsok jótékony hatásai a szervezetben: semlegesítik a szabadgyököket, gátolják az öregedést, védelmet nyújtanak a stressz ellen, javítják az immunrendszer működését és a regenerációs folyamatokat, méregtelenítik a szervezetet, megelőzik a szív és érrendszeri panaszokat, és az érzelmesedést, rákmegelőző hatásúak, energiafokozók, aktivitásnövelők (Q10).

A legfontosabb bevihető külső antioxidánsokat a táblázat tartalmazza.

IV. Az egészséges életmód kialakításának további feltételei

Ha a leírt táplálkozási alapelvek mellett még beiktatunk életünkbe legalább napi 20-30

Hatóanyagok	Természetes források
Makroelemek: kalcium, magnézium Mikroelemek: cink, szelén, réz, molibdén, mangán, jód	csipkebogyó, fokhagyma, hagyma, zöldárpa, bab, búzacsíra, cékla, lucerna, tengeri halak
Vitaminok:	sárgarépa, sütőtök
A-vitamin	zöldárpa, csírák, csíraolajok, halolaj, mogyoró, magvak
E-vitamin	csipkebogyó, feketeribizli, paprika, paradicsom, citrom, narancs
C-vitamin	tengeri halak, tojás, burgonya, banán
B-vitamin	csipkebogyó
P-vitamin	csipkebogyó, sárgarépa, sütőtök, cékla, dinnye
Karotin, karotinoidok	zöldtea, cékla, zeller, bodza, kurkuma
Flavonoidok	zöldtea, fokhagyma, póréhagyma
Polifenolok	halolajok, kendermag, lenmag
Omega-3 zsírsavak	A fiatal szervezet állítja elő. 35-40 éves kor után pótlásra szorul.
Q ₁₀ koenzim	Q ₁₀ tabletta, kapszula

propolisz: tartós fogyasztásuk fokozza a szervezet ellenálló és teljesítőképességét.

III. Néhány gondolat az immunrendszer erősítéséről és az antioxidánsok egészségmegőrző szerepéről:

Szervezetünk egyik legbonyolultabban működő része az immunrendszer, amelynek állapotát jelentősen befolyásolja a szervezet védelmét és méregtelenítését szolgáló antioxidánsok és szabadgyökök egyensúlya. Ennek felborulása számos

perces testmozgást (gyaloglás, kocogás, futás, úszás, kerékpározás stb.), megpróbálunk pozitívan gondolkodni, nyugodtan aludni, pihenni, valamint kellő gondot fordítunk immunrendszerünk épségének megőrzésére, megvalósíthatjuk az egészséges életmód modelljét!

Ugyanis: „Az egészséges lét nem természetes, hanem emberi teljesítmény, azaz az egészségért mindennap meg kell küzdenünk!”

Dr. Olajos Judit

ADVENT

Jön a tél, a hosszú estékkel, a varázslatos éjszakákkal, a misztikus - mámoros egyedülletekkel, az apró örömekkel, a nagy vágyakozásokkal -.

Jön a tél, a nagy takarító, a nagy szemfényvesztő. Leplet terít sárga levelekre, a pusztuló avarra, a fák csupasz, horgos ujjú ágaira, a felpeszűlt szerelmekre, a friss bánatokra, a szünni nem akaró acsarkodásokra.

December a tisztulás hava, a számvetésé, a megmértettségé és a felkészülésé.

Advent: a szent idő, készülődés a karácsony ünnepére, a Megváltó megérkezésére. A várakozás, a reménykedés ideje.

Látom naponta az anyókat, áll a börtön kapu előtt, kéri a bebocsátást, beszélőre nap, mint nap. Az ügyeletes tiszt nem érti - de néni megalázta magát, elvette a pénzét, mindenéből kiforgatta. Most is csak kér és kér. -

Tiszt úr én vagyok a hibás, rosszul szerettem, higgyen nekem ez egy jó gyerek. És kéri, könyörgi a bebocsátást.

Ez szent idő a várakozás, megbocsátás ideje. Ahogy III. Ince Pápa mondja: az Advent Krisztus négyféle eljövetelet jelképezi, megjelenik a test felhőjében, kegyelem harmóniájában, a halál tusájában, és az ítélet tüzeiben.

A lány készülődik, szombatra várja a fiút biztos, hogy hazajön - mondja én az ilyesmit megérezem. - Még a dédanyjától hallotta, hogy a harangkötélből csenjen el egy foszlányit, fűzze a hajában, farsangkor biztos lánykérés lesz belőle.

Ki megy a vonathoz, szagatja vékony kabátját a szél. Pontosan érkezik, percet sem késik. Ketten jönnek, összebújva, nevetve, észre sem veszik.

Nem baj, mondja, kiveszi hajából a kenderszálat. - Jó lesz ez még, s annyi könny hull a tenyerébe, hogy mosakodni lehetne vele-.

Nem baj -

Araszol az idő, harmadik-negyedik gyertya lángja lobban a koszorúban.

Hiszek benne, hogy együtt leszünk, a szeretet, a bizalom, mint hatalmas fuvallat összetereli a családot.

Máraival együtt mondom, hogy sok ünnepet megélhetsz és még is mintha még mindig várnál valamire. Azt hiszem szeretet-
re vágyom, pedig kapni nem lehet, azt adni kell, az a módja.

Ez az igazi beteljesülés.

"Nem időpont, vagy időszak a karácsony, hanem lelkiállapot. Békességben jóakarattal és könyörületesen élni - ez a Karácsony igazi szelleme -." (Calvin Coolidge)

Dr. Dolinay Tamás

Kiállítás a kórházi fiókkönyvtárban

Egy könyvtár a leghivatottabb arra, hogy a könyveken kívül más művészetet is patronáljon, esztétikai élményt adjon. Élve ezzel a lehetőséggel felkerestem B. Tóth Jánost, aki 10 évvel ezelőtt ismertem meg. Több kiállításán is megnézhettem műveit, s úgy gondoltam érdemes olvasóinkat, a könyvtárlátogatókat is megismertetni a művészetével.

1973-ban 13 évesen figyeltek fel rá, szűkebb környezetében Hajdúdorogon, ahol Bodó Károly debreceni festőművész által zsűrizett pályázaton első helyezést ért el. Később bekapcsolódott a debreceni Meggyesi Képzőművészeti Kör és a Tiszavasvári kör munkájába.

1981-ben a nyíregyházi Tanárképző Főiskola nappali tagozatára matematika - rajz szakra nyert felvételt. A főiskolán sokat tanultam Bényi Árpád festőművésztől. - írja önéletrajzában. Az akvarell és olajfestészet, ami közel áll hozzá. A tájképfestészethez vonzódik. A magyar táj, a puszták, a Tisza mind-mind meghatározó szempont művészetében. A fénynek, a színnek van legnagyobb szerepe munkáiban.

A főiskola elvégzése után nevelőtanár lett Tiszavasváriban, és óraadóként rajzolt tanított a Tiszalöki Gimnáziumban. Megpróbálta saját útját végigjárni. 1993-ban szabadúszó lett. Jelenleg a Bokréta Lakásotthonban dolgozik, mint nevelő.

Stílusa a realizmus és az impresszionizmus határán mozog. Festészetével a tájból eredő nyugalmat, romantikát, szépséget közvetíti a néző felé. Járt Kínában, s akvarelljei között gyakoriak a kínai ihletésű munkái. Témái között sűrűn előfordulnak a Taoista szent hegyek feldolgozásai. Nagy hatással van a festőre ezeknek a hegyeknek a formagazdagsága, párba burkolózó hegycsúcsai, különleges téri viszonylatok, kompozíciós lehetőségei.

V. Angyal Mária művészettörténész így jellemzi ezeket a munkáit. „Képei ábrázoló - megjelenítő igényű, konkrét valóság-
elemekre hagyatkozó, többnyire elvont kompozíciók. Erős és mégis visszafogott színeket használ. Festészetét a szín, a faktúra, a plasztikus felületek jellemzik. A szín több, mint a képpalkotás bármelyik más eleme, a színnek hangulata, szaga, de mondhatjuk azt is, hogy íze és érzelmi tartalma is van.”

A szerző így vall képeiről. „Izgalmas feladat számomra, ha a fény, intenzitásától függően más és más hangulatokat érzékeltethetek. Ecsetemmel a táj megvilágításához, a megvilágítás változásaihoz alkalmazkodom.”

„A festőnek a képet előre meg kell tanulnia” írta Barcsai Jenő. Úgy érzem B. Tóth János megtanulta. A kiállítás megtekinthető a Kórházi fiókkönyvtárban a nyitvatartási idő alatt. A festmények a helyszínen megvásárolhatók.

Mráz Lászlóné

Gyermekek levelei

Kedves Isten! Hittanórán mesélték, hogy mit csinálsz. Ki végzi a munkád, amikor szabadságra mész?
(Bill)

Kedves Isten! Tényleg láthatatlan vagy, vagy ez csak egy trükk?

Kedves Isten! Ilyennek tervezted a zsiráfot, vagy csak véletlenül alakult így?
(Norma)

Kedves Isten! Nekem a Miatyánk a kedvencem. Egyből megírtad, vagy sokat kellett tömőd a fejed? Ha én írok valamit, mindig újra kell írnom.
(Lois)

Kedves Isten! Köszönöm a kistestvért, de én egy kiskutyáért imádkoztam.
(Joyce)

Kedves Isten! A nyaralás alatt végig esett. Apa nagyon mérges volt, és olyan dolgokat mondott Rólad, amit nem szabad. Remélem, nem fogod bántani. (A barátod; nem mondom meg ki vagyok)

Kedves Isten úr! Jobb lenne, ha az emberek nem jönnének szét olyan könnyen. Rajtam három öltés van, és kaptam injekciót is.
(Janet)

Kedves Isten! Lehet, hogy Káin és Ábel nem ölte volna meg egymást annyira, ha külön szobájuk lett volna. Nálunk ez működik a bátyámmal.
(Larry)

Kedves Isten! Lefogadom, hogy nagyon nehéz neked mindenkit szeretni az egész világon. Mi csak négyen vagyunk a családban, és mégse megy.

Lectori salutem

Advent

*„Nem az az igazi nagy tett, ha sokat adunk,
hanem ha nagyon szeretünk.”*

(Lisieux-i Szent Teréz)

Adventus - latin szó, jelentése: eljövétel, megérkezés, bekövetkezés, közeledés. Karácsonyhoz közeledve a várakozás feszültsége, izgalma és öröme fokozódik és cselekedetekre készíti az embereket. A hívő befelé fordul, magába száll, számot vet az eltelt idősakkal és megbánja bűneit, hogy méltó legyen az eljövételre, az ebből eredő kegyelemre. A nem hívő is "hisz" a szeretet erejében, amit ki akar fejezni karácsony táján, mintha valami mulasztást akarna pótolni, mintha valamifajta lelki elfojtás nyilvánulna meg az ajándékozásban, vagy csak egyszerűen át akarja élni a szeretet megnyilvánulását, az ajándékozás örömét. Ki lenne a megmondhatója, hogy ez a felfokozott, már-már dühödt vásárlási láz, bazári forgatag milyen lelki tartalmak megnyilvánulása és miért csak ilyenkor tör fel elemi erővel? Talán védekezés ez, a fuldokló szalmaszála a gyűlölködés tengerében, mely lassan korunk uralkodó eszméjévé válik. A fogyasztás öröme, a fogyasztóvá programozott agyunk parancsa? Az atomjaira bomló társadalom megnyilvánulása? Kinél ez, kinél az. A karácsonyi hangulat mögött ott settenkedik a kérdés: mit hoz a holnap, mit hoz a jövő? A médiából áradó hírek árnyékot vetnek a karácsonyi csillogásra. Mire ez az írás megjelenik, a kórháznak új vezetése lesz, ami nem lesz irigylésre méltó helyzetben, ha feladatait összeveti a jövő évi lehetőségekkel. Hamarosan új esztendő küszöbére lépünk és az új esztendő is várakozásokkal teljes: történelmi fordulat következik be hazánk életében, amikor az Európai Unió tagjává válik. Változnak az idők és változunk mi magunk is benne. Karácsonykor bőségesen árad a szeretet, a legfontosabb, de szükségünk lesz a hitre és a reménységre is. Minden kedves olvasónknak, kórházunk minden dolgozójának kívánok áldott karácsonyt és egy boldogabb újévet.

ÚJ KÓRLAP

A SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT JÓSA ANDRÁS KÓRHÁZ LAPJA

Felélős kiadó:
Dr. Szegedi János
mb. főigazgató

Főszerkesztő:
Dr. Fazekas Imre

A szerkesztőbizottság:
Bugya István
Dr. Dolinay Tamás
Dr. Exterdéné Zsurkai Ilona
Dr. Szabó Gyula
Szabó Tibor
Veres Tamásné

Szerkesztő:
Berki Antal

Fotók:
Harasztosi Pál
Várady Béla

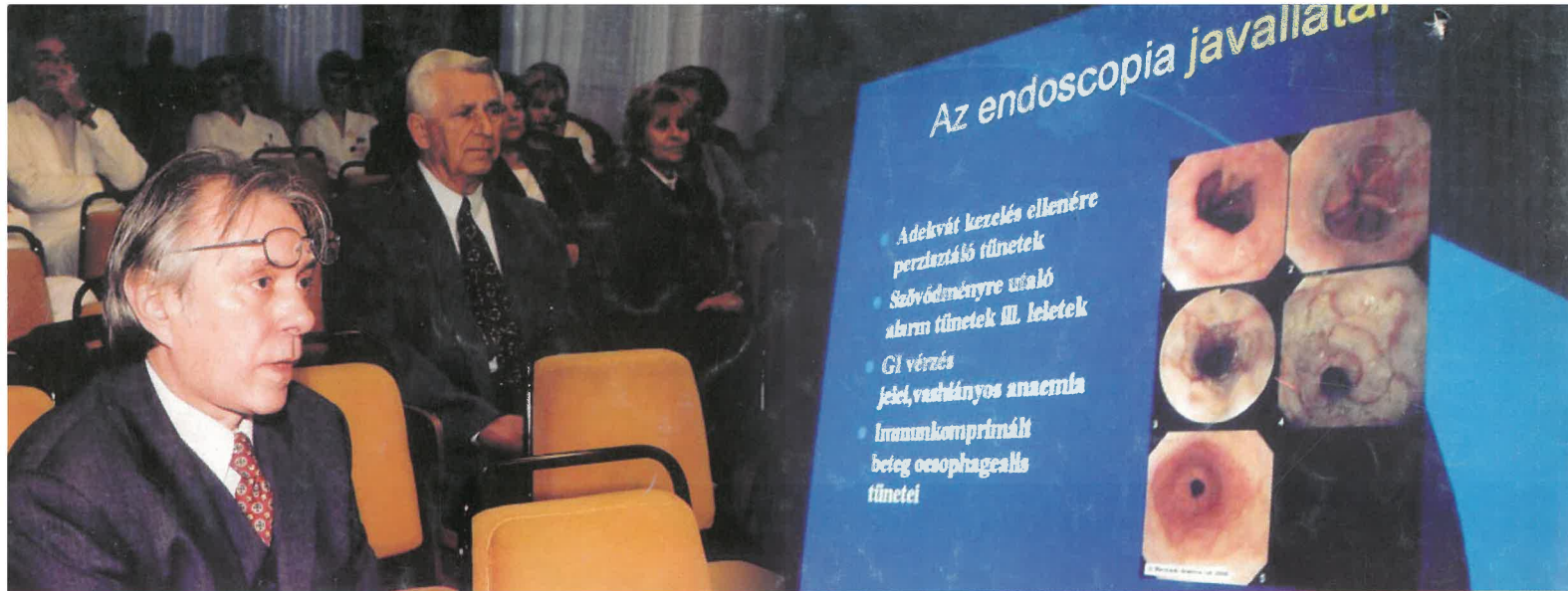
Tervezés, kivitelezés:
Tatár Róbert

Hirdetésfelvétel:
4400 Nyíregyháza,
Szent István u. 68.

A szerkesztőség címe:
4400 Nyíregyháza,
Szent István u. 68
Tel.: (42) 465-097
Mobil: (30) 9681-883

2003 november 29-én
intézményünkbe látogatott
az „igazi lappföldi mikulás”
JOULUPUKKI, aki
a polgármester asszony
segítségével a beteg
gyermeknek
ajándékokat adott át.

25 éves a gasztroenterológia Nyíregyházán

Kórházunkban már az 1950-es években Dr. Eisert Árpád sebész főorvos már használt szemiflexibilis gasztroszkópot (ezzel a vizsgálat rendkívül nehézkes, veszélyes volt) és Dr. Juhász Lajos főorvos 1969-ben gasztrokamerát - az igazi munka 1978-ban kezdődött el. Ekkor alakította ki Dr. Kiss József főorvos az első endoszkópos laboratóriumot a II. sz. Belgyógyászati Osztályon. Kezdetben csak két gasztroszkóp, egy koloszkóp és egy merev rektoszkóp állt rendelkezésünkre. 1982-ben egy sebészeti vágó és koaguláló egységet kaptunk és ezzel lehetőség nyílt nyelőcsőből, gyomorból és bélből polypusok eltávolítására (elsőként a Tiszántúlon mi végeztünk endoszkópos polypectomiát).

